

# Primjena financijske analize pri odobravanju kredita mikro poduzetnicima.

---

**Maruna, Gloria**

**Master's thesis / Diplomski rad**

**2024**

*Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:* **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

*Permanent link / Trajna poveznica:* <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:162:024998>

*Rights / Prava:* [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

*Download date / Datum preuzimanja:* **2024-11-23**



**Sveučilište u Zadru**  
Universitas Studiorum  
Jadertina | 1396 | 2002 |

*Repository / Repozitorij:*

[University of Zadar Institutional Repository](#)



zir.nsk.hr



DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

Sveučilište u Zadru  
Odjel za ekonomiju  
Sveučilišni diplomski studij  
Menadžment



Zadar, 2024.

Sveučilište u Zadru  
Odjel za ekonomiju  
Sveučilišni diplomski studij  
Menadžment

Primjena financijske analize pri odobravanju kredita mikro poduzetnicima

Diplomski rad

Student/ica:

Gloria Maruna

Mentor/ica:

Prof. dr. sc. Anita Peša

Zadar, 2024.



## Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, **Gloria Maruna**, ovime izjavljujem da je moj **diplomski** rad pod naslovom **Primjena financijske analize pri odobravanju kredita mikro poduzetnicima** rezultat mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mogega rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mogega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Zadar, 15. kolovoza 2024.

# Sadržaj

1. UVOD .....	1
1.1. Predmet i cilj rada .....	1
1.2. Metodologija rada .....	2
2. FINANCIJSKA ANALIZA .....	3
2.1. Pojam financijske analize.....	4
2.2. Struktura financijske analize .....	5
2.3. Važnost financijske analize .....	5
2.4. Uloga financijske analize .....	6
3. FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI.....	7
3.1. Bilanca stanja i bruto bilanca .....	7
3.2. Račun dobiti i gubitka .....	8
3.3. Bilješke zu financijske izvještaje .....	8
3.4. Izvještaj o novčanom toku.....	10
3.5. Izvještaj o promjenama kapitala.....	10
4. FINANCIJSKI POKAZATELJI .....	10
4.1. Pokazatelj likvidnosti .....	12
4.2. Pokazatelj zaduženosti .....	12
4.3. Pokazatelj aktivnosti .....	13
4.4. Pokazatelj ekonomičnosti.....	13
4.5. Pokazatelj profitabilnost.....	13
4.6. Pokazatelj investiranja.....	14
4.7. EBITDA, DCRS I TDDD .....	14
5. Razlika između analize financijskih izvještaja mikro i velikih poduzeća.....	16
6. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA MIKROPODUZEĆA.....	18
6.1. Bruto bilanca na 30.06.2023. ....	20
6.2. Godišnji financijski izvještaj – Račun dobiti i gubitka 31.12.2022.g. ....	27
6.2.1. Analiza Bilance iz Godišnjeg financijskog izvještaja .....	27

6.2.2. Analiza računa dobiti i gubitka .....	32
6.2.3. Analiza Dodatnih podataka iz Godišnjeg financijskog izvještaja.....	38
6.3. Primjer kreditnog prijedloga .....	42
6.3.1. KREDITNI PRIJEDLOG ZA INVESTICIJSKI KREDIT: 150.000,00 EUR.....	47
7. Zaključak.....	54
8. Literatura .....	56

## **Sažetak**

U ovom diplomskom radu istražuje se primjena financijske analize u procesu odobravanja kredita mikro poduzetnicima. Mikro poduzetnici predstavljaju važan segment gospodarstva, često karakteriziran visokim stupnjem inovativnosti i fleksibilnosti, ali i suočen s brojnim izazovima, osobito kada je riječ o pristupu financijskim sredstvima. Cilj rada je analizirati ključne financijske pokazatelje i metode koje banke i druge financijske institucije koriste pri evaluaciji zahtjeva za kreditom mikro poduzetnika. Rad se sastoji od nekoliko cjelina koje obuhvaćaju teorijski okvir financijske analize, specifičnosti mikro poduzetnika te praktičnu primjenu financijskih pokazatelja u procesu donošenja odluka o kreditiranju.

U uvodnom dijelu rada obrađuju se temeljni pojmovi financijske analize, s naglaskom na teorijske aspekte analize financijskih izvještaja, uključujući različite vrste izvještaja poput bilance, računa dobiti i gubitka, te izvještaja o novčanom toku. U drugom dijelu rada detaljno se razmatraju specifičnosti i značaj financijskih pokazatelja, kao što su pokazatelji likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti, profitabilnosti te pokazatelji vezani uz investiranje. Treći dio rada donosi analizu financijskih izvještaja i procjene kreditne sposobnosti na primjerima iz prakse. Kroz studije slučaja i primjere iz stvarnog svijeta, prikazuju se konkretne metode i alati koji omogućuju procjenu rizika i donošenje odluka o odobravanju kredita.

Na kraju, rad donosi zaključke i preporuke za poboljšanje procesa financijske analize i kreditiranja mikro poduzetnika, s ciljem podrške njihovom rastu i razvoju. Zaključuje se da učinkovita primjena financijske analize može značajno doprinijeti smanjenju rizika za banke i financijske institucije te istovremeno olakšati mikro poduzetnicima pristup potrebnim financijskim sredstvima.

Ključne riječi: financijska analiza, mikropoduzetnici, financijski pokazatelji, likvidnost

## **Summary**

### **Application of financial analysis in the settlement of loans to micro-entrepreneurs**

This thesis examines the application of financial analysis in the process of approving loans to micro-entrepreneurs. Micro-entrepreneurs represent an important segment of the economy, often characterized by a high degree of innovation and flexibility, but also faced with numerous challenges, especially when it comes to access to financial resources. The aim of the work is to analyze the key financial indicators and methods that banks and other financial institutions use when evaluating loan requests from micro-entrepreneurs. The paper consists of several units that include the theoretical framework of financial analysis, the specifics of micro-entrepreneurs and the practical application of financial indicators in the process of making credit decisions.

In the first part of the paper, the fundamental concepts of financial analysis are theoretically addressed, including the analysis of financial statements, types of financial statements such as the balance sheet, income statement, cash flow statement, etc. The second part of the paper focuses on the specifics and importance of financial indicators, namely liquidity, solvency, activity, efficiency, profitability, and investment indicators. The third part provides an analysis of financial statements and creditworthiness assessments using practical examples. Through case studies and real-world examples, concrete methods and tools for risk assessment and credit decision-making are demonstrated.

Finally, the paper presents conclusions and recommendations for improving the process of financial analysis and credit evaluation for micro-enterprises, aiming to support their growth and development. It concludes that the effective application of financial analysis can significantly reduce risk for banks and financial institutions while simultaneously facilitating access to necessary financial resources for micro-enterprises.

**Keywords:** Financial analysis, microenterpreneurs, financial indicators, liquidity



# 1. UVOD

## 1.1. Predmet i cilj rada

Ovaj diplomski rad istražuje ključnu ulogu financijske analize u procesu odobravanja kredita malim poslovnim subjektima. Mikro poduzetnici, kao vitalni segment ekonomije, često se suočavaju s izazovima u pristupu financijskim resursima potrebnim za rast i razvoj. U tom kontekstu, predmet ovog rada je detaljno ispitivanje metoda i postupaka financijske analize koje banke i druge financijske institucije koriste prilikom procjene kreditne sposobnosti mikro poduzetnika.

Financijska analiza uključuje proučavanje različitih financijskih izvještaja i pokazatelja kako bi se utvrdila financijska stabilnost, likvidnost, profitabilnost i zaduženost poduzeća. Ovaj proces obuhvaća analizu bilance stanja, računa dobiti i gubitka te izvještaja o novčanom toku. Financijski analitičari koriste različite metode, uključujući horizontalnu i vertikalnu analizu, analizu financijskih omjera te trend analizu, kako bi dobili cjelovitu sliku financijskog zdravlja poduzeća.

Cilj ovog rada je dvostruk. Prvo, rad nastoji prikazati kako pravilna i temeljita financijska analiza može pomoći bankama i financijskim institucijama u donošenju informiranih i odgovornih odluka o odobravanju kredita mikro poduzetnicima. To uključuje prepoznavanje financijskih rizika i mogućnosti te procjenu sposobnosti poduzetnika da vraća posuđena sredstva u dogovorenim rokovima. Drugo, cilj je ukazati na važnost i koristi koje mikro poduzetnici mogu ostvariti kroz razumijevanje i primjenu financijske analize unutar svojih poslovnih operacija. Time se podiže njihova sposobnost da prezentiraju svoje financijske rezultate na način koji povećava njihove šanse za dobivanje potrebnih financijskih sredstava.

Ovaj rad također nastoji identificirati glavne prepreke i izazove s kojima se mikro poduzetnici suočavaju prilikom pribavljanja kredita te predložiti preporuke za poboljšanje pristupa financiranju kroz unapređenje metoda financijske analize i jačanje financijske pismenosti među mikro poduzetnicima. Kroz analizu stvarnih primjera i studija slučaja, rad će pružiti konkretne uvide i praktične savjete koji mogu biti korisni i financijskim institucijama i samim poduzetnicima. Sveukupno, rad naglašava važnost financijske analize kao alata za smanjenje rizika i povećanje efikasnosti u procesu odobravanja kredita, te promovira bolje razumijevanje i suradnju između financijskih institucija i mikro poduzetnika, što je ključno za održiv ekonomski rast i razvoj.

## 1.2. Metodologija rada

Metodologija rada temelji se na kombinaciji kvalitativnih i kvantitativnih istraživačkih pristupa kako bi se dobila sveobuhvatna i detaljna slika o ulozi financijske analize u procesu kreditiranja. Pristup istraživanju obuhvaća nekoliko ključnih faza koje omogućuju sustavno prikupljanje, analizu i interpretaciju podataka.

### 1. Pregled literature:

Prva faza metodologije uključuje opsežan pregled relevantne literature iz područja financijske analize, bankarstva, mikro poduzetništva i kreditiranja. Cilj ove faze je stjecanje temeljitog razumijevanja postojećih teorija, modela i pristupa koji se koriste u financijskoj analizi i kreditnom riziku. Literatura će obuhvatiti akademske članke, knjige, izvještaje financijskih institucija te regulatorne smjernice.

### 2. Prikupljanje sekundarnih podataka:

Sekundarni podaci će se prikupljati iz postojećih baza podataka, financijskih izvještaja poduzeća, bankovnih izvještaja i drugih relevantnih izvora. Ovi podaci će se koristiti za kvantitativnu analizu financijskih pokazatelja i trendova te za identifikaciju ključnih faktora koji utječu na kreditnu sposobnost mikro poduzetnika.

### 3. Analiza podataka:

U ovoj fazi istraživanja korištena je isključivo analiza financijskih izvještaja mikro poduzetnika kao glavna metoda prikupljanja podataka. Financijski izvještaji, kao što su bruto bilanca, bilanca stanja te račun dobiti i gubitka predstavljaju ključne izvore kvantitativnih informacija o poslovanju poduzeća. Ovi dokumenti omogućuju detaljnu procjenu financijskog zdravlja poduzeća, kao i njegovih kapaciteta za servisiranje budućih kreditnih obveza. Analiza podataka provedena je kroz nekoliko ključnih koraka. Prvo, identificirani su relevantni financijski pokazatelji poput likvidnosti, zaduženosti, profitabilnosti i aktivnosti, koji su od presudne važnosti za procjenu sposobnosti mikro poduzetnika da otplaćuju kreditne obveze. Na temelju tih pokazatelja utvrđeni su obrasci ponašanja u poslovanju poduzetnika, kao i mogući rizici povezani s budućim kreditiranjem. Ova metodologija pruža čvrste temelje za donošenje kreditnih odluka, jer se temelji na objektivnim i provjerljivim podacima, te omogućuje smanjenje rizika za kreditore prilikom odobravanja kredita mikro poduzetnicima.

#### 4. Interpretacija rezultata i preporuke:

Na temelju analize prikupljenih podataka i studija slučaja, rad će ponuditi interpretaciju rezultata u kontekstu postojećih teorija i praksi. Ovaj dio rada uključivat će i formuliranje konkretnih preporuka za poboljšanje procesa financijske analize i odobravanja kredita mikro poduzetnicima. Preporuke će biti usmjerene kako prema financijskim institucijama tako i prema mikro poduzetnicima, s ciljem unapređenja njihovih međusobnih odnosa i povećanja pristupa financijskim resursima.

Metodologija rada osigurava sveobuhvatan i detaljan pristup istraživanju, omogućavajući dobivanje relevantnih i pouzdanih podataka koji će doprinijeti razumijevanju i unapređenju financijske analize u procesu odobravanja kredita mikro poduzetnicima.

## **2. FINANCIJSKA ANALIZA**

Poduzetnici često financiraju poduzetničke pothvate zaduživanjem kod banaka, dugoročno ili kratkoročno do godine dana. Ukoliko poduzeće posluje duže od godinu dana, banka će zatražiti dokaze o poslovnom ostvarenju. Ti dokazi su osiguranje banci da klijent govori istinu te dokaz da će povrat proizvoda koji traži zaista biti uredan, točnije da će dani kredit uredno pokrивati. Česti razlog odbijanja kreditnog zahtjeva je nepovoljan interni kreditni rejting koji se formira sukladno urednosti poslovanja klijenta, količini prihoda, vlasničke povezanosti te povezanosti članova unutar grupe.

Kratkoročni krediti odobravaju se na rok do jedne godine i temelje se na prihodima i profitabilnosti ostvarenim u prethodnoj godini. Poduzeća ih najčešće koriste za financiranje obrtnih sredstava, nabavu radne opreme, renovaciju poslovnog prostora te pripremu turističke sezone. Ove kredite je lakše dobiti jer banke provode samo osnovnu provjeru financijskog stanja. Dugoročni krediti, koji se odobravaju na razdoblje dulje od jedne godine, koriste se za veće investicije, poput kupnje imovine, postrojenja ili poslovnog prostora te za gradnju. Otplata dugoročnih kredita obavlja se mjesečno ili kvartalno. Ako poduzetnik odluči koristiti bankovni kredit za financiranje, potrebno je da rizik bude nizak, jer banke financiraju isključivo sigurna ulaganja. Za projekte visokog rizika treba razmotriti alternativne načine financiranja.

Poduzetnici trebaju biti što iskreniji te doći pripremljeni na sastanak sa bankarom. Pitanja se tiču namjene kredita, količine potrebnih sredstava, rok otplate te način i izvor otplate kredita.

Prednosti financiranja putem zaduživanja:

- Zadržavanje vlasničkog prava: Za razliku od financiranja kroz vlasnički kapital, gdje investitori stječu udjele u vlasništvu, zaduživanje putem banaka ne zahtijeva promjenu vlasničke strukture poduzeća. To omogućava poduzetnicima da zadrže potpunu kontrolu nad upravljanjem i strategijom poslovanja, što je posebno važno za one koji su vrlo vezani za svoj posao.
- Iskorištavanje niskih kamatnih stopa: Kada su kamatne stope povoljne, poduzetnici mogu iskoristiti tu priliku kako bi osigurali financijska sredstva za širenje i razvoj poslovanja pod povoljnijim uvjetima.

Negativne strane financiranja putem kredita:

- Redovito plaćanje kamata: Korištenje bankovnih kredita zahtijeva mjesečne isplate kamata, što može opteretiti financijske resurse poduzeća.
- Problemi s novčanim tokom zbog obveza vraćanja duga<sup>\*\*</sup>: Obveza redovitog otplaćivanja kredita može stvoriti poteškoće u upravljanju novčanim tokom, osobito u sezonskim industrijama gdje prihodi variraju tijekom godine.
- Rizik od visokih kredita: Veliki iznosi zaduživanja mogu ugroziti financijsku stabilnost i sposobnost poduzeća za rast, ako se ne upravlja pravilno.

## 2.1. Pojam financijske analize

Prema Žager (2020) inancijska analiza predstavlja ključni alat koji menadžment koristi pri donošenju poslovnih odluka. Ona prethodi fazama planiranja, organiziranja, vođenja i kontrole poslovnih aktivnosti poduzeća. Analizom poslovanja menadžment ocjenjuje rezultate iz prethodnih razdoblja kako bi mogao kreirati planove za budućnost. Osim internih korisnika, informacije dobivene financijskom analizom zanimaju i vanjske korisnike poput investitora, banaka, dobavljača i državnih institucija. Dok se vanjski korisnici usredotočuju na specifične aspekte analize, menadžment je zainteresiran za sveobuhvatnu procjenu poslovanja.

Proces analize financijskih izvještaja započinje računovodstvenom analizom, s ciljem prepoznavanja odstupanja koja bi mogla utjecati na točnost analize. To može uključivati netočne računovodstvene procjene, pokušaje uljepšavanja izvještaja ili promjene u računovodstvenim standardima.

Ključna pitanja na koja financijska analiza treba odgovoriti su:

- Kolika je profitabilnost poduzeća?
- Koji su izvori financiranja poduzeća?
- Kakva je likvidnost poduzeća?
- Koliko je poslovanje poduzeća ekonomično?
- Ima li poduzeće potencijal za rast i razvoj?

## **2.2. Struktura financijske analize**

Prema Baničević (2016) Horizontalna analiza omogućava usporedbu podataka kroz dulje razdoblje kako bi se uočile promjene u osnovnim financijskim pozicijama između tekućeg i prethodnog razdoblja. Ova analiza uspoređuje stavke aktive i pasive unutar bilance tijekom promatranog vremenskog razdoblja. U okviru aktive prati se kretanje svih stavki dugotrajne i kratkotrajne imovine, dok se u pasivi prate promjene kapitala te dugoročnih i kratkoročnih obveza.

Vertikalna analiza, s druge strane, uspoređuje financijske stavke unutar jedne godine. Prema Žager (2008), analiza bilance provodi se tako da se ukupna aktiva i pasiva postave na 100%, a pojedine stavke bilance izražavaju kao postotak ukupne aktive ili pasive. Ovaj pristup omogućava bolji uvid u strukturu imovine i izvora financiranja.

## **2.3. Važnost financijske analize**

Financijska analiza je vrlo važna u današnjem poslovanju. Prema Tintor (2020) financijski podaci omogućuju identifikaciju problema i različitih mogućnosti. Ključni izvori informacija s financijskog stajališta mogu se pronaći u financijskim izvještajima, publikacijama analitičara vrijednosnih papira, izvješćima brokera, internim izvješćima sastavljenim za potrebe

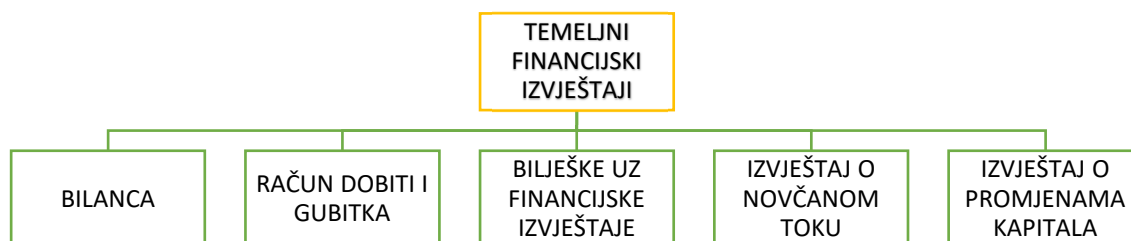
menadžmenta te u tržišnim podacima. Prije planiranja budućih aktivnosti, potencijalnih projekata ili ulaganja, provodi se financijska analiza. Ovim postupkom identificiraju se i otklanjaju potencijalne poteškoće, smanjujući rizik od neuspjeha. Financijska analiza je bitna ne samo za poduzetnike i financijske menadžere, već i za kupce, zaposlenike, konkurente, potencijalne investitore i druge dionike. Svi ovi sudionici, u suvremenom poslovanju, često se suočavaju s izazovima prilikom donošenja različitih odluka, koje obično zahtijevaju brzu reakciju. Međutim, informacije potrebne za donošenje odluka nisu uvijek dostupne.

#### **2.4. Uloga financijske analize**

Najrelevantniji izvor informacija se nalazi u bilanci poduzeća i računu dobiti i gubitka. Prema Babić (2020) iz navedenih financijskih izvještaja se može ocijeniti financijski položaj poduzeća te njegova uspješnost. Stoga je potrebno računovodstvene podatke pretvoriti u razumljive i jasne informacije za donošenje odluka. Alat koji omogućuje ovaj proces je financijska analiza. Njezin zadatak je olakšati i ubrzati razumijevanje podataka iz financijskih izvještaja, te pomoći u shvaćanju rezultata poslovanja zabilježenih u tim izvještajima. Analiza financijskih izvještaja ukazuje na kritična područja poslovanja, ali također ističe postignutu sigurnost i uspjeh.

### 3. FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI

Slika 1: Temeljni financijski izvještaji



Izvor: izradio autor prema Žager, K., Tušek, B., Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., & Žager, L. (2016). *Računovodstvo I Računovodstvo za neračunovođe*.

#### 3.1. Bilanca stanja i bruto bilanca

Prema Bolfek, Stanić & Tokić (2011) bilanca stanja predstavlja prikaz stanja imovine i obveza trgovačkog društva na određeni datum. Prva bilanca izrađuje se prilikom osnivanja društva i naziva se početnom bilancom. Ova bilanca prikazuje osnivački kapital i vrstu imovine kojom je kapital uplaćen. Ako kapital nije u cijelosti uplaćen, evidentira se na računu potraživanja za upisani, ali neuplaćeni kapital. Nakon početne bilance, evidentiraju se svi poslovni događaji, a bilanca se zaključuje posljednjeg dana poslovne godine zajedno s računom dobiti i gubitka, kako bi se prikazalo stanje imovine i obveza te rezultat poslovanja za proteklu godinu. Međutim, stanje imovine i obveza može se pratiti u svakom trenutku poslovanja.

Računovodstvo, kao jedna od funkcija unutar trgovačkog društva, bavi se evidentiranjem prošlih poslovnih događaja temeljem knjigovodstvenih isprava. U današnjem poslovnom okruženju, koje je često podložno brzim promjenama, menadžment mora kontinuirano pratiti bilančne pozicije. Vođenje poslovanja na temelju podataka iz bilance sastavljene posljednjeg dana poslovne godine bilo bi pogrešno, jer bi zbog brzih promjena u okruženju takve odluke često bile zastarjele. Stoga je u suvremenom poslovanju nezamislivo da menadžment u procesu donošenja poslovnih odluka ne koristi menadžersko računovodstvo.

S druge strane, bruto bilanca prikazuje financijsko stanje poduzeća u određenom period, raščlanjeno prema računovodstvenim kontima, točnije klasama i češće se koristi u financijskoj analizi u bankarstvu pri odobravanju kredita radi usporedbe trenutnog stanja sa stanjem prethodne poslovne godine.

### **3.2. Račun dobiti i gubitka**

Račun dobiti i gubitka je ključni financijski izvještaj koji prikazuje sve prihode i rashode ostvarenih u određenom vremenskom razdoblju, a razlika između njih predstavlja ostvarenu dobit ili gubitak. Ovaj izvještaj je od velike važnosti jer omogućuje procjenu poslovne učinkovitosti. Prema Žager i sur. (2017), poslovna uspješnost se mjeri sposobnošću ostvarivanja postavljenih ciljeva, koji mogu varirati ovisno o poduzeću. Najčešći cilj je postizanje profitabilnosti. Osnovne komponente računa dobiti i gubitka su prihodi i rashodi, čija razlika predstavlja konačni rezultat – dobit ili gubitak.

Račun dobiti i gubitka može se opisati kao financijski izvještaj koji obuhvaća prihode i rashode tijekom određenog perioda. Poslovne aktivnosti poduzeća uzrokuju promjene u njegovoj imovini, gdje resursi koje tvrtka posjeduje mijenjaju svoj oblik i karakteristike. Prema Žager i sur (2020), novac se investira u nabavu sirovina i materijala koji se koriste u proizvodnom procesu. Iz tog procesa nastaje gotov proizvod koji se prodaje, čime se ponovno stječe novac koji se zatim reinvestira u nove sirovine i materijale. Tijekom poslovnih aktivnosti dolazi do promjena u strukturi imovine i izvora financiranja, što se očituje kroz prihode i rashode. Prema Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, prihodi i rashodi se analiziraju s obzirom na njihov utjecaj na povećanje ili smanjenje ekonomske koristi.

### **3.3. Bilješke zu financijske izvještaje**

Bilješke uz financijske izvještaje pružaju ključne informacije za analizu, pojašnjavajući složenost i značaj ključnih stavki u temeljitim izvještajima. Dok računovodstveni standardi propisuju što treba biti objavljeno, forma tih bilješki nije strogo definirana, pa se u praksi mogu koristiti različiti oblici poput tablica i grafičkih prikaza.

Prema Direktivi 2013/34/EU, mali i mikro poduzetnici dužni su u bilješkama uz godišnje financijske izvještaje uključiti sljedeće informacije:



1. Osnovni podaci o poduzetniku, uključujući naziv, sjedište (adresa), pravni oblik, državu osnivanja, matični broj, OIB, kao i informacije o tome je li poduzetnik u postupku likvidacije, stečaja ili skraćenog postupka prestanka bez likvidacije.
2. Opis poslovanja, koji obuhvaća vrstu poslovanja i ključne aktivnosti kojima se poduzeće bavi.
3. Osnova za sastavljanje izvještaja: informacija o temelju na kojem su sastavljeni financijski izvještaji.
4. Računovodstvene politike: usvojene računovodstvene politike u poduzeću.
5. Revalorizacija dugotrajne imovine:
  - Tablica kretanje revalorizacijske rezerve u računovodstvenoj godini, uz objašnjenje poreznog tretmana.
  - Knjigovodstvena vrijednost dugotrajne imovine u bilanci da nije bila revalorizirana.
6. Financijski instrumenti i imovina mjerena po fer vrijednosti:
  1. Fer vrijednost za svaku kategoriju financijskih instrumenata ili imovine koja nije financijski instrument.
  2. Informacije o visini i prirodi financijskih instrumenata, uključujući značajne rokove i uvjete.
  3. Tablica kretanja rezervi fer vrijednosti tijekom financijske godine.
7. Obveze izvan bilance: Ukupan iznos svih financijskih obveza, jamstava ili nepredviđenih troškova koji nisu prikazani u bilanci, uključujući vrstu i oblik osiguranja, mora biti naveden. Obveze vezane uz mirovine i povezane poduzetnike trebaju biti prikazane zasebno.
8. Krediti i predujmovi članovima: Iznos predujmova i odobrenih kredita određenim članovima administrativnih i upravljačkih tijela, s kamatnim stopama, glavnim uvjetima i svim otplaćenim, otpisanim ili ukinutim iznosima, te obvezama dogovorenim u njihovu korist preko jamstava za svaku kategoriju.
9. Izuzetne stavke: Iznos i oblik prihoda ili rashoda izuzetne veličine ili prirode.
10. Dugovanja i osiguranje: Svote koje poduzetnik duguje i čije je dospjelo veće od pet godina, te dugovanja pokrivena vrijednim osiguranjem uz naznaku oblika osiguranja.

11. Broj zaposlenih: Prosječan broj zaposlenih tijekom financijske godine

### **3.4. Izvještaj o novčanom toku**

Novčani tok (engl. cash flow) predstavlja kretanje gotovine unutar poduzeća, uključujući sve priljeve i odljeve novca te njihovu razliku. To podrazumijeva sredstva koja ulaze u poslovanje putem prodaje proizvoda ili usluga, kao i sredstva koja izlaze zbog gotovinskih plaćanja. Održavanje stabilnog novčanog toka ključan je zadatak za svako poduzeće. Kašnjenja u priljevu sredstava mogu dovesti do problema s likvidnošću, dok zadržavanje prevelikih količina novca na računima može biti neefikasno, jer bi se ta sredstva mogla iskoristiti za ulaganja u poslovne prilike koje donose dodatnu vrijednost.

### **3.5. Izvještaj o promjenama kapitala**

Prema Ribarić Aidone (2010), srednji i veliki poduzetnici, uključujući banke, štedne institucije, stambene štedionice, institucije za elektronički novac, osiguravajuća društva, leasing tvrtke, društva za upravljanje investicijskim fondovima, te mirovinska društva i društva za upravljanje mirovinskim fondovima, obvezni su sastavljati izvještaj o promjenama kapitala. Ova obveza također se odnosi na poduzetnike koji djeluju kao matična društva u grupama i sastavljaju konsolidirane financijske izvještaje, kao i na one čiji su vrijednosni papiri uvršteni na burzu ili se pripremaju za uvrštenje.

## **4. FINANCIJSKI POKAZATELJI**

U analizi financijskih izvještaja koristi se niz metoda, prvenstveno temeljenih na raščlanjivanju i uspoređivanju podataka:

- Horizontalna analiza fokusira se na prepoznavanje trendova i promjena u pojedinim stavkama financijskih izvještaja kroz vrijeme, što omogućuje procjenu učinkovitosti i stabilnosti poslovanja.
- Vertikalna analiza pruža pregled strukture financijskih izvještaja u određenom trenutku, pokazujući kako su različite stavke raspoređene unutar ukupne aktive ili pasive.

Uz ove metode, analiza financijskih izvještaja obuhvaća i različite pokazatelje koji se mogu razvrstati kao pojedinačni pokazatelji, skupine pokazatelja, sustavi pokazatelja te zbrojni i

sintetički pokazatelji. Prema Mesariću (2009), pokazatelji su omjeri koji uspoređuju dvije ekonomske veličine. Ključno je pažljivo birati pokazatelje kako bi bili relevantni i točni. Financijski pokazatelji mogu se podijeliti u dvije osnovne skupine prema vremenskoj dimenziji:

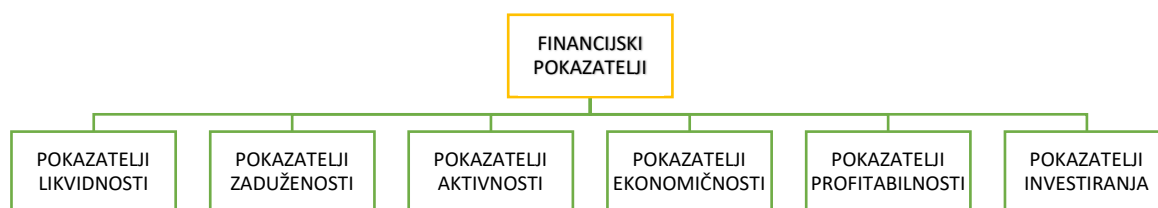
- Pokazatelji koji se odnose na razdoblje: Ovi pokazatelji analiziraju poslovanje poduzeća tijekom određenog vremenskog razdoblja, najčešće godinu dana, koristeći podatke iz računa dobiti i gubitka.

- Pokazatelji za određeni trenutak: Ovi pokazatelji daju uvid u financijski položaj poduzeća na specifičan datum, prema bilanci na taj trenutak.

Različiti tipovi pokazatelja važni su za donošenje različitih financijskih odluka. Na primjer, ako banka razmatra odobravanje kratkoročnog kredita, fokus će biti na pokazateljima likvidnosti koji odražavaju trenutnu financijsku situaciju i blisku budućnost poduzeća. S druge strane, dugoročni investitori više će se usredotočiti na pokazatelje koji mjere sposobnost poduzeća za generiranje prihoda i efikasnost poslovanja, jer dobra likvidnost ne može kompenzirati nisku profitabilnost i smanjenu vrijednost imovine.

Menadžment poduzeća treba uzeti u obzir sve aspekte financijske analize kako bi osigurao i kratkoročnu i dugoročnu financijsku stabilnost, profitabilnost i sposobnost za podmirenje obveza, isplatu naknada vlasnicima te reinvestiranje dobiti u razvoj poduzeća.

## Slika 2. Financijski pokazatelji



*Izvor: Izradio autor prema Žager, L., Sever Mališ, S., & Brozović, M. (2023). Mjerenje likvidnosti i zaduženosti poslovnog subjekta. In 57. jesensko savjetovanje" Računovodstvo, revizija i porezi u praksi" (pp. 11-36).*

Prema Mesarić (2009) dobro upravljanje podrazumijeva ispunjavanje dvaju ključnih kriterija: sigurnosti i uspješnosti.

- Sigurnost obuhvaća aspekte poput likvidnosti, financijske stabilnosti i razine zaduženosti, koji zajedno odražavaju financijski položaj poduzeća.

- Uspješnost se mjeri kroz efikasnost, uključujući profitabilnost i rentabilnost, što pokazuje koliko je poduzeće uspješno u ostvarivanju svojih poslovnih ciljeva.

Pokazatelji likvidnosti i zaduženosti pružaju uvid u financijsku sigurnost, dok pokazatelji ekonomičnosti, profitabilnosti i investiranja odražavaju uspješnost poslovanja. Također, pokazatelji aktivnosti mogu biti korisni za procjenu i sigurnosti i uspješnosti, jer otkrivaju koliko učinkovito poduzeće upravlja svojim resursima.

#### **4.1. Pokazatelj likvidnosti**

Prema Krnić i Ban (2019) likvidnost se odnosi na sposobnost poduzeća da pravovremeno podmiri svoje kratkoročne obveze. Ovaj aspekt likvidnosti može se procjenjivati ne samo na razini pojedinog poduzeća, već i na razinama razreda, skupina, odjeljaka i sektora gospodarskih djelatnosti, pa čak i na razini nacionalne ekonomije.

Za procjenu likvidnosti koriste se različiti pokazatelji. S obzirom na to da brzina obrtaja imovine, kao što su zalihe i potraživanja, utječe na količinu novčanih sredstava vezanih u nenovčanoj imovini, a time i na likvidnost poduzeća, pokazatelji aktivnosti često su uključeni u analizu likvidnosti.

U financijskoj analizi, pokazatelji likvidnosti uspoređuju se s prosječnim vrijednostima i standardima specifičnim za sektor, razred, skupinu ili odjeljak kako bi se procijenila relativna pozicija poduzeća u odnosu na industrijske norme.

Niže vrijednosti pokazatelja obično ukazuju na bolju likvidnost i financijsku stabilnost. Međutim, niske vrijednosti ne uvijek znače da je poduzeće nelikvidno; važni su i drugi čimbenici poput vrste djelatnosti, strukture imovine i obveza te brzine obrta imovine. Za potpuni uvid u likvidnost, potrebno je uzeti u obzir sve relevantne čimbenike koji utječu na likvidnost poduzeća, a ne oslanjati se samo na nekoliko relativnih pokazatelja.

#### **4.2. Pokazatelj zaduženosti**

Najčešći pokazatelji zaduženosti poduzeća uključuju koeficijent zaduženosti, koeficijent vlastitog financiranja i koeficijent financiranja. Svi ovi pokazatelji temelje se na podacima iz

bilance i stoga se nazivaju statičkom zaduženošću. Oni prikazuju koliko je imovine financirano vlastitim kapitalom u odnosu na tuđi kapital. Zbroj koeficijenta vlastitog financiranja i koeficijenta financiranja mora biti 1, jer zajedno prikazuju izvore financiranja imovine i omjer tuđeg kapitala prema vlastitom kapitalu.

Što je faktor zaduženosti manji, to poduzeće pokazuje manju razinu zaduženosti. Konkretno, faktor zaduženosti ilustrira koliko je godina potrebno da se ukupne obveze podmire iz zadržane dobiti uvećane za troškove amortizacije.

#### **4.3. Pokazatelj aktivnosti**

Prema Mesarić (2009) pokazatelji aktivnosti, poznati i kao koeficijenti obrta, predstavljaju omjer prihoda i prosječnog stanja određenih dijelova imovine. Ovi pokazatelji ukazuju na brzinu kojom se imovina obrće unutar poslovnog procesa. Koeficijenti obrta izračunavaju se za različite kategorije, kao što su ukupna imovina, kratkotrajna imovina i potraživanja. Na temelju koeficijenta obrta potraživanja može se procijeniti i prosječno vrijeme potrebno za naplatu tih potraživanja.

#### **4.4. Pokazatelj ekonomičnosti**

Prema Rašić Jelavić i sur. (2016) pokazatelji ekonomičnosti procjenjuju odnos između prihoda i rashoda, odnosno koliko prihoda se generira za svaki uloženi iznos rashoda. Idealno, koeficijent ekonomičnosti trebao bi biti što veći, jer to ukazuje na bolju učinkovitost u pretvaranju rashoda u prihode.

Osim koeficijenta ukupne ekonomičnosti, za detaljnije razumijevanje poslovanja potrebno je izračunati parcijalne pokazatelje ekonomičnosti. Ovi parcijalni pokazatelji omogućuju analizu različitih aspekata poslovanja i njihov utjecaj na ukupnu ekonomičnost.

#### **4.5. Pokazatelj profitabilnost**

Pokazatelji profitabilnosti obuhvaćaju analizu marže profita, rentabilnosti ukupne imovine i rentabilnosti vlastitog kapitala. Marža profita izračunava se koristeći podatke iz računa dobiti i gubitka. Usporedba neto i bruto marže profita pokazuje koliki je relativni porezni teret u odnosu na ukupne prihode. Kada se marža profita pomnoži s koeficijentom obrta ukupne imovine,

dobiva se pokazatelj rentabilnosti imovine. Ovi pokazatelji rentabilnosti temelje se na podacima iz bilance i računa dobiti i gubitka.

#### **4.6. Pokazatelj investiranja**

Prema Mesarić (2009) pokazatelji investiranja koriste se za procjenu učinkovitosti ulaganja u dionice poduzeća. Osim financijskih izvještaja, za izračunavanje ovih pokazatelja važni su i podaci o dionicama, kao što su broj dionica i njihova tržišna vrijednost. Ovi pokazatelji pomažu investitorima da analiziraju povrat na ulaganje i usporede ga s alternativnim mogućnostima ulaganja.

#### **4.7. EBITDA, DSCR I TDDD**

EBITDA (Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation, and Amortization), DSCR (Debt Service Coverage Ratio), i TDDD (Total Debt to EBITDA) ključni su financijski pokazatelji koji omogućuju dubinsku analizu financijskog zdravlja poduzeća, posebice u kontekstu procjene kreditne sposobnosti. Ovi pokazatelji koriste se kako bi se procijenila sposobnost poduzeća da generira dovoljno prihoda za pokriće dugova, te da se identificiraju rizici povezani s prekomjernim zaduživanjem. S obzirom na njihovu sveobuhvatnu ulogu u financijskoj analizi, svaki od ovih pokazatelja pruža poseban uvid u različite aspekte poslovanja.

EBITDA je jedan od temeljnih pokazatelja koji se koristi za procjenu operativne uspješnosti poduzeća, eliminirajući utjecaj financijske strukture, poreznih obveza i politika amortizacije. EBITDA omogućuje investitorima i kreditorima da se fokusiraju na osnovne poslovne aktivnosti i sposobnost poduzeća da generira novčani tok iz tih aktivnosti. Jedna od glavnih prednosti EBITDA-e je ta što uklanja varijabilnosti uzrokovane različitim računovodstvenim standardima i poreznim zakonima, pružajući tako univerzalniji prikaz uspješnosti poslovanja. Primjenom EBITDA pokazatelja moguće je dobiti cjelovitu sliku o tome kako poduzeće upravlja svojim operativnim troškovima te koliko je profitabilno bez obzira na to kako je financirano ili gdje se nalazi. EBITDA se izračunava jednostavnim zbrajanjem neto dobiti, kamata, poreza, amortizacije i deprecijacije, čime se dobiva vrijednost koja odražava profitabilnost poslovanja. Međutim, jedan od izazova u korištenju EBITDA-e leži u činjenici da ne uzima u obzir kapitalne troškove, promjene u radnom kapitalu i druge ključne elemente poslovanja koji mogu utjecati na stvarni novčani tok. EBITDA se često koristi u vrednovanju

poduzeća, posebice u industrijama s visokim kapitalnim ulaganjima, poput proizvodnje, telekomunikacija i nekretnina. Omogućuje usporedbu među poduzećima unutar iste industrije bez obzira na razlike u strukturi financiranja. Također, EBITDA je korisna za analizu trendova unutar jednog poduzeća tijekom vremena, čime omogućuje praćenje poboljšanja ili pogoršanja operativne učinkovitosti.

Debt Service Coverage Ratio (DSCR) ključan je pokazatelj za procjenu sposobnosti poduzeća da servisira svoje dugove. DSCR mjeri omjer između operativnog prihoda i obveza vezanih uz otplatu dugova, uključujući kamate i glavnice. Točnije, DSCR pokazuje koliko puta poduzeće može podmiriti svoje obveze servisiranja duga iz tekućih operativnih prihoda. Izračunava se kao omjer EBITDA-e i ukupnih troškova duga (uključujući glavnice i kamate). Kreditori i investitori koriste DSCR kako bi ocijenili razinu rizika vezanu uz zaduženost poduzeća. Visoki DSCR ukazuje na to da poduzeće ostvaruje dovoljno operativnih prihoda za udobno pokrivanje svojih dugoročnih obveza, dok nizak DSCR može značiti da se poduzeće suočava s problemima likvidnosti i da bi moglo imati poteškoća s otplatom dugova. U pravilu, DSCR veći od 1 pokazuje da poduzeće generira dovoljno novčanog toka za pokrivanje svojih dugova, dok vrijednost manja od 1 signalizira rizik jer poduzeće ne generira dovoljno prihoda za servisiranje duga. DSCR je osobito važan kod procjene kreditne sposobnosti prilikom odobravanja novih kredita, posebice kada je riječ o dugoročnom financiranju. Banke i financijske institucije često postavljaju minimalne zahtjeve za DSCR, što osigurava da poduzeće ima dovoljno novčanih sredstava za podmirivanje svojih obveza. Nadalje, DSCR je ključan u procjeni održivosti zaduženja u dugoročnim projektima, poput investicija u nekretnine ili infrastrukturnih projekata, gdje stabilni novčani tokovi postaju ključni za ispunjenje obveza prema kreditorima.

TDDD je pokazatelj koji prikazuje razinu ukupnog zaduženja poduzeća u odnosu na njegovu EBITDA-u. Ovaj omjer mjeri koliko godina poduzeće treba da otplati svoje ukupne dugove, ako bi sav operativni prihod prije kamata, poreza, amortizacije i deprecijacije bio usmjeren na otplatu duga. TDDD se izračunava dijeljenjem ukupnih obveza poduzeća s EBITDA-om. Visok TDDD omjer ukazuje na to da poduzeće ima visoku razinu duga u odnosu na svoju sposobnost generiranja prihoda, što povećava financijski rizik. S druge strane, nizak TDDD pokazuje da poduzeće ima relativno nisku razinu zaduženja i veću sposobnost da iz operativnih prihoda pokrije svoje dugove. Uobičajena praksa je da investitori i kreditori preferiraju poduzeća s nižim TDDD omjerom jer to sugerira da je poduzeće u boljoj poziciji za servisiranje svojih

dugova u budućnosti. TDDD je posebno važan u industrijama koje su visoko kapitalno intenzivne, gdje poduzeća često trebaju uzeti veće iznose duga kako bi financirala kapitalne projekte. Iako veći TDDD može biti prihvatljiv u nekim situacijama, osobito ako poduzeće ima stabilne i predvidljive novčane tokove, prekomjerni dug može povećati rizik od insolventnosti. Zbog toga se TDDD koristi kao ključan pokazatelj zaduženosti poduzeća, a često ga prate dodatne analize likvidnosti i solventnosti kako bi se dobila cjelokupna slika financijskog zdravlja.

Svi ovi pokazatelji međusobno su povezani i pružaju sveobuhvatnu sliku financijske stabilnosti poduzeća. EBITDA daje osnovnu procjenu operativne profitabilnosti, dok DSCR ukazuje na sposobnost poduzeća da iz tih operativnih prihoda servisira dugove. TDDD, s druge strane, mjeri koliko je zaduženje poduzeća u odnosu na EBITDA, dajući uvid u dugoročnu zaduženost. U situacijama kada poduzeće ima visoku EBITDA-u, ali relativno nizak DSCR ili visoki TDDD, to može biti znak da poduzeće ima problema s dugoročnim obvezama ili da je previše zaduženo. S druge strane, poduzeće s niskim EBITDA-om, ali dobrim DSCR-om i niskim TDDD-om može biti stabilnije jer ima manju razinu duga u odnosu na svoje operativne prihode. Sve tri metrike zajedno pružaju dublji uvid u financijsko zdravlje poduzeća te omogućuju kreditorima i investitorima da bolje procijene rizike povezane sa zaduživanjem i kreditiranjem. Na kraju, iako su EBITDA, DSCR i TDDD odvojeni pokazatelji, oni zajedno stvaraju okvir za razumijevanje financijskog položaja poduzeća. S obzirom na to da svaki pokazatelj ima svoje specifične prednosti i slabosti, korištenje sva tri u kombinaciji omogućuje sveobuhvatnu analizu i točnije donošenje odluka o financiranju i ulaganju. Korištenjem ovih pokazatelja, poduzeća mogu bolje razumjeti svoje financijske mogućnosti, dok kreditori mogu preciznije procijeniti rizik povezan s odobravanjem novih kreditnih linija ili ulaganja.

## **5. Razlika između analize financijskih izvještaja mikro i velikih poduzeća**

Financijska analiza financijskih izvještaja je ključan proces za razumijevanje poslovne izvedbe i financijskog stanja poduzeća. Iako su osnovni principi analize isti za mikro i velika poduzeća, postoje značajne razlike u pristupu, metodologiji i interpretaciji podataka zbog razlika u veličini, strukturi, resursima i regulatornim zahtjevima između ovih vrsta poduzeća. Bez obzira na veličinu poduzeća, financijska analiza uključuje pregled glavnih financijskih izvještaja: bilance, računa dobiti i gubitka, izvještaja o novčanom toku i izvještaja o promjenama u



kapitalu. Ove analize se koriste za procjenu likvidnosti, solventnosti, profitabilnosti i operativne učinkovitosti poduzeća.

Mikro poduzeća, prema europskim standardima, su poduzeća s manje od 10 zaposlenih i godišnjim prometom ili bilancom manjom od 2 milijuna eura. Financijski izvještaji mikro poduzeća su često jednostavniji i manje detaljni od onih velikih poduzeća. Mikro poduzeća često koriste skraćene bilance i račune dobiti i gubitka, što može ograničiti dubinu analize. Zbog manje veličine i opsega poslovanja, mikro poduzeća imaju manji obujam financijskih podataka za analizu. To može olakšati analizu, ali i smanjiti mogućnosti za detaljnu i preciznu procjenu financijskog stanja. Za mikro poduzeća, likvidnost je često ključan pokazatelj zbog ograničenih financijskih resursa i manjeg pristupa financijskim tržištima. Analiza novčanog toka i kratkoročnih obveza je stoga od posebne važnosti. Mikro poduzeća često nemaju formalne sustave upravljanja i interne kontrole kao velika poduzeća. Financijska analiza stoga može uključivati neformalniji pristup i oslanjanje na osobna saznanja vlasnika ili menadžera. Mikro poduzeća obično imaju ograničen pristup vanjskom kapitalu. Financijska analiza može uključivati procjenu sposobnosti poduzeća da generira unutarnje resurse za financiranje svojih aktivnosti.

Velika poduzeća imaju složeniju organizacijsku strukturu, veći broj zaposlenih i veći obujam poslovanja. Obavezna su pripremati detaljne i sveobuhvatne financijske izvještaje u skladu s međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (IFRS) ili lokalnim računovodstvenim standardima. Ovi izvještaji pružaju više informacija za analizu. Veći obujam podataka i složenost poslovanja zahtijevaju sofisticiranije metode analize, uključujući horizontalnu i vertikalnu analizu, analizu financijskih pokazatelja, analizu novčanog toka, i analizu trendova. Dok je likvidnost važna i za velika poduzeća, analiza se često fokusira na profitabilnost, operativnu učinkovitost i povrat na ulaganja. Pokazatelji poput EBITDA, ROA i ROE su ključni. Velika poduzeća su podložna strožim regulatornim zahtjevima i revizijama. Financijska analiza mora uzeti u obzir usklađenost s zakonodavstvom, standardima izvještavanja i zahtjevima tržišta kapitala. Velika poduzeća često imaju pristup tržištima kapitala za financiranje svojih aktivnosti. Analiza stoga uključuje procjenu sposobnosti poduzeća da pribavi kapital putem emisije dionica, obveznica ili kreditiranja.

Da sumiramo, analiza financijskih izvještaja velikih poduzeća je složenija i detaljnija zbog većeg obujma podataka i složenosti poslovanja. Mikro poduzeća imaju jednostavnije izvještaje

i manji obujam podataka, što može olakšati analizu, ali ograničiti dubinu uvida. Mikro poduzeća se često fokusiraju na likvidnost i sposobnost podmirenja kratkoročnih obveza, dok velika poduzeća naglašavaju profitabilnost, učinkovitost i povrat na ulaganja. Ovo reflektira različite prioritete i izazove s kojima se suočavaju ove dvije skupine poduzeća. Velika poduzeća imaju više resursa za pripremu i analizu financijskih izvještaja, uključujući specijalizirane financijske timove i napredne analitičke alate. Mikro poduzeća često nemaju takve resurse, što može utjecati na kvalitetu i dubinu analize. Velika poduzeća su podložna strožim regulatornim zahtjevima i moraju se pridržavati međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, što povećava složenost analize. Mikro poduzeća imaju jednostavnije regulatorne zahtjeve, što pojednostavljuje proces analize. Iako se koriste slični financijski pokazatelji (likvidnost, zaduženost, profitabilnost), njihova važnost i interpretacija mogu varirati. Na primjer, visoka likvidnost je kritičnija za mikro poduzeća, dok su za velika poduzeća ključni pokazatelji profitabilnosti i povrata na kapital.

## **6. ANALIZA FINANIJSKIH IZVJEŠTAJA MIKROPODUZEĆA**

Prema članku Razvojne agencije IGRA iz 2022.g. pristup financiranju hrvatskih malih i srednjih poduzeća tijekom tranzicije bio je jedan od najvećih izazova s kojim su se suočavali. Dok su u drugim tranzicijskim zemljama najveći problemi bili pronalaženje kupaca i konkurencija, hrvatska poduzeća su se suočavala s visokim troškovima financiranja, kraćim životnim vijekom i manjom produktivnošću u usporedbi s poduzećima iz Europske unije. U Hrvatskoj trenutno posluje 20 banaka, dok ih je prije dva desetljeća bilo oko 50. Prema podacima Hrvatske narodne banke, 60% kredita odobrenih mikro poduzetnicima usmjereno je na investicije, dok 25% služi za financiranje obrtnih sredstava. Mala poduzeća koriste polovicu svojih kredita za investicije, a 33% za obrtna sredstva. Prilikom traženja bankarskog financiranja, poduzeća se suočavaju s izazovima poput nedostatka kolaterala. U slučaju kreditiranja temeljenog na imovini (eng. asset-based lending), banke se oslanjaju na imovinu poduzeća i vlasnika kao kolateral, što je često potrebno zbog nedostatka pouzdanih financijskih podataka. Iako zakonski minimum iznosi 1 do 1,2, većina banaka zahtijeva da vrijednost kolaterala bude najmanje dvostruko veća od iznosa kredita, što otežava pristup kreditima, osobito malim poduzećima, i povećava troškove kreditiranja.

Svaki poduzetnik mora pažljivo razmotriti svrhu financiranja. Potrebe mogu uključivati obrtna sredstva, refinanciranje postojećih kredita, osnovne zajmove (njem. Grundkredit), dovođenje

proizvoda na tržište (eng. Product market fit) ili rast poslovanja (npr. zapošljavanje novih radnika, unajmljivanje prostora). Neka poduzeća možda neće trebati kredit, osobito ako se mogu financirati iz vlastitog novčanog toka zbog visokih marži ili niskih troškova u usporedbi s konkurencijom. Na primjer, obrtnik koji radi sam u vlastitom prostoru ima znatno niže troškove od onoga koji zapošljava radnika i unajmljuje prostor.

Prema Zambrano-Farías i sur. (2022) mikropoduzeća se definiraju kao male organizacije kojima upravljaju njihovi vlasnici, obično ih stvara pripadnik marginaliziranog i ranjivog segmenta stanovništva. Često se radi o stvaranju ovih organizacija empirijski, odnosno bez znanja ili iskustva potrebnog za razvoj na visoko konkurentno tržište, što rezultira visokom stopom poslovnog neuspjeha u tim tvrtkama u usporedbi s onima veće veličine. Mikropoduzeća spadaju u kategoriju poduzeća za preživljavanje, budući da njihovi vlasnici očekuju da će pronaći formalni posao koji im omogućuje poboljšanje minimalnog dohotka koji njihova poduzeća proizvode, što bi stvorilo konkurentski nepovoljniji položaj u usporedbi s velikim poduzećima. Unatoč činjenici da su za mikropoduzeća razvijene politike utjecaja, one imaju tendenciju niske transcendencije jer ne odgovaraju na zahtjeve sektora.

Iz analize financijskih izvještaja poduzeća možemo zaključiti njegovo financijsko stanje i kako je poslovalo u razdobljima za koje se analiza provodi te kakvi su budući trendovi tog poduzeća. Korištenjem različitih pokazatelja likvidnosti nastojimo predvidjeti mogu li poduzeća ispuniti svoje kratkoročne obveze koristeći svoju raspoloživu tekuću imovinu. Omjeri likvidnosti imaju veliku prednost jer su relativno točni u pogledu njihovih komponenti jer su kratkoročno gledano u računovodstvu dostupni realniji podaci nego za analizu dugotrajne imovine i izvora. U slučaju pojedinih područja djelatnosti, stupanj likvidnosti može varirati sezonski.

Prema Hasanaj i Kuqi (2019), prema računovodstvenim standardima, financijski izvještaji su strukturirana financijska prezentacija i transakcije koje se provode u organizaciji. Glavni financijski izvještaji su sredstva koja koristi računovodstvo u svrhu prikupljanja, obrade i prezentacije ekonomske informacije. Svrha financijskih izvještaja je pružiti informacije o položaju i financijskim promjenama kao vrlo važnoj osnovi za donošenje upravljačkih odluka. Cilj financijskih izvještaja je pružiti informacije o financijskoj situaciji, financijskoj izvedbi i promjenama u financijskom položaju subjekta koje su korisne širokom spektru korisnika u donošenju njihovih ekonomskih odluka.

U sljedećem dijelu rada analizirani su izvještaji mikro poduzetnika koji djeluje na području Zadarske županije a bavi se proizvodnjom kartonske ambalaže. Analizirani su bruto bilanca na datum 30.06.2023.g. te Godišnji financijski izvještaj 2022. godine, točnije Račun dobiti i gubitka i Bilanca stanja na 31.12.2022.g.

### 6.1. Bruto bilanca na 30.06.2023.

Bruto bilanca pruža detaljan pregled financijskog stanja poduzeća na dan 30.06.2023. Ova analiza uključuje ključne stavke iz bilance, koje su razvrstane u kategorije dugotrajne imovine, tekuće imovine, ispravke vrijednosti i obveze. Cilj ove analize je pružiti uvid u financijsku poziciju poduzeća, identificirati ključne promjene tijekom perioda i ponuditi preporuke za daljnje poslovne odluke.

**Slika 3. Bruto bilanca poduzeća DALMACIJA-PAK, stranica 1**

<b>BRUTO BILANCA</b>									
za period : 1/01/2023 - 30/06/2023									
mj.troška 0 - 0									
konto	početno stanje		promet bez poč.stanja		kumulativni promet		SALDO		
	duguje	potražuje	duguje	potražuje	duguje	potražuje	duguje	potražuje	
020000 GRADEVINSKI OBJEKTI	27.972,89	0,00	0,00	0,00	27.972,89	0,00	27.972,89	0,00	
<b>Ukupno 020</b>	<b>27.972,89</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>27.972,89</b>	<b>0,00</b>	<b>27.972,89</b>	<b>0,00</b>	
021000 OPREMA	88.366,28	0,00	0,00	0,00	88.366,28	0,00	88.366,28	0,00	
<b>Ukupno 021</b>	<b>88.366,28</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>88.366,28</b>	<b>0,00</b>	<b>88.366,28</b>	<b>0,00</b>	
022300 TRANSPORTNA SREDSTVA	30.594,58	0,00	0,00	0,00	30.594,58	0,00	30.594,58	0,00	
<b>Ukupno 022</b>	<b>30.594,58</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>30.594,58</b>	<b>0,00</b>	<b>30.594,58</b>	<b>0,00</b>	
029000 ISPRAVAK.VRIJED.GRADEVINS.OBJEKATA	0,00	7.237,14	0,00	582,75	0,00	7.819,89	0,00	7.819,89	
029100 ISPRAVAK.VRIJEDNOSTI.OPREME	0,00	60.497,50	0,00	4.662,03	0,00	65.159,53	0,00	65.159,53	
029300 ISPRAVAK.VRIJED.TRANS.SREDSTAVA	0,00	26.013,27	0,00	2.067,80	0,00	28.081,07	0,00	28.081,07	
<b>Ukupno 029</b>	<b>0,00</b>	<b>93.747,91</b>	<b>0,00</b>	<b>7.312,58</b>	<b>0,00</b>	<b>101.060,49</b>	<b>0,00</b>	<b>101.060,49</b>	
<b>Ukupno 0</b>	<b>146.933,75</b>	<b>93.747,91</b>	<b>0,00</b>	<b>7.312,58</b>	<b>146.933,75</b>	<b>101.060,49</b>	<b>146.933,75</b>	<b>101.060,49</b>	
100000 ŽIRO RAČUN	56.604,05	0,00	669.681,45	613.264,32	726.285,50	613.264,32	113.021,18	0,00	
<b>Ukupno 100</b>	<b>56.604,05</b>	<b>0,00</b>	<b>669.681,45</b>	<b>613.264,32</b>	<b>726.285,50</b>	<b>613.264,32</b>	<b>113.021,18</b>	<b>0,00</b>	
120000 KUPCI	294.038,72	32.839,52	762.000,53	671.324,87	1.056.039,25	704.164,39	351.874,86	0,00	
<b>Ukupno 120</b>	<b>294.038,72</b>	<b>32.839,52</b>	<b>762.000,53</b>	<b>671.324,87</b>	<b>1.056.039,25</b>	<b>704.164,39</b>	<b>351.874,86</b>	<b>0,00</b>	
147000 DANI AVANSI	0,00	0,00	384,75	384,75	384,75	384,75	0,00	0,00	
<b>Ukupno 147</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>384,75</b>	<b>384,75</b>	<b>384,75</b>	<b>384,75</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	
180000 PREDPOREZ R1	0,00	0,00	100.995,39	100.995,39	100.995,39	100.995,39	0,00	0,00	
<b>Ukupno 180</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>100.995,39</b>	<b>100.995,39</b>	<b>100.995,39</b>	<b>100.995,39</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	
182000 PRETPOREZ EU	0,00	0,00	411,87	411,87	411,87	411,87	0,00	0,00	
<b>Ukupno 182</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>411,87</b>	<b>411,87</b>	<b>411,87</b>	<b>411,87</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	
<b>Ukupno 1</b>	<b>350.642,77</b>	<b>32.839,52</b>	<b>1.533.473,99</b>	<b>1.386.381,20</b>	<b>1.884.116,76</b>	<b>1.419.220,72</b>	<b>464.896,04</b>	<b>0,00</b>	
220000 DOBAVLJAČI	0,00	120.531,30	513.383,02	516.084,56	513.383,02	636.615,86	0,00	123.232,84	
<b>Ukupno 220</b>	<b>0,00</b>	<b>120.531,30</b>	<b>513.383,02</b>	<b>516.084,56</b>	<b>513.383,02</b>	<b>636.615,86</b>	<b>0,00</b>	<b>123.232,84</b>	
249400 OSTALE OBAVEZE	0,00	43.150,90	2.000,00	0,00	2.000,00	43.150,90	0,00	41.150,90	
<b>Ukupno 249</b>	<b>0,00</b>	<b>43.150,90</b>	<b>2.000,00</b>	<b>0,00</b>	<b>2.000,00</b>	<b>43.150,90</b>	<b>0,00</b>	<b>41.150,90</b>	

Stranica 1

Izvor: Arhiva poduzeća DALMACIJA-PAK

Prva stranica bruto bilance odražava zdravu financijsku strukturu poduzeća, sa stabilnim stanjem imovine, odgovarajućim likvidnim sredstvima, te uredno vođenim evidencijama obveza prema dobavljačima i ostalim obveznicima. Održavanje likvidnosti i upravljanje potraživanjima ključno je za dugoročnu stabilnost poduzeća.

Poduzeće se čini likvidnim s obzirom na pozitivan saldo na žiro računu i značajne iznose potraživanja od kupaca. Međutim, zadržavanje visokih iznosa potraživanja može predstavljati rizik ako kupci ne podmire svoje obveze na vrijeme, što bi moglo dovesti do problema s likvidnošću. Obveze prema dobavljačima su također značajne, ali pod kontrolom, s relativno uravnoteženim priljevima i odljevima.

Stanje materijalne imovine ukazuje na stabilnost bez značajnih promjena u kapitalnim ulaganjima, što sugerira da poduzeće trenutno ne provodi veće investicije u osnovna sredstva. Amortizacija imovine provodi se dosljedno, reflektirajući postupno smanjenje vrijednosti dugotrajne imovine.

**Slika 4. Bruto bilanca poduzeća DALMACIJA-PAK, stranica 2**

BRUTO BILANCA									
za period : 1/01/2023 - 30/06/2023									
mj.troška 0 - 0									
konto	početno stanje		promet bez poč.stanja		kumulativni promet		SALDO		
	duguje	potražuje	duguje	potražuje	duguje	potražuje	duguje	potražuje	
252000 PRIV.BANKA ZAGREB 5010796448	0,00	16.318,64	16.312,94	0,00	16.312,94	16.318,64	0,00	5,70	
<b>Ukupno 252</b>	<b>0,00</b>	<b>16.318,64</b>	<b>16.312,94</b>	<b>0,00</b>	<b>16.312,94</b>	<b>16.318,64</b>	<b>0,00</b>	<b>5,70</b>	
257000 OBAVEZE ZA PREDUJMOVJE	0,00	144,27	49,44	0,00	49,44	144,27	0,00	94,83	
<b>Ukupno 257</b>	<b>0,00</b>	<b>144,27</b>	<b>49,44</b>	<b>0,00</b>	<b>49,44</b>	<b>144,27</b>	<b>0,00</b>	<b>94,83</b>	
261000 POREZ NA DOBIT	0,00	12.247,59	2.272,03	0,00	2.272,03	12.247,59	0,00	9.975,56	
<b>Ukupno 261</b>	<b>0,00</b>	<b>12.247,59</b>	<b>2.272,03</b>	<b>0,00</b>	<b>2.272,03</b>	<b>12.247,59</b>	<b>0,00</b>	<b>9.975,56</b>	
263100 OBAVEZE ZA NABAVU U GOTOVINI	0,00	1.685,82	1.384,38	115,69	1.384,38	1.801,51	0,00	417,13	
263400 OBAVEZE ZA PUTNI TROŠAK	0,00	480,00	2.205,75	2.070,90	2.205,75	2.550,90	0,00	345,15	
<b>Ukupno 263</b>	<b>0,00</b>	<b>2.165,82</b>	<b>3.590,13</b>	<b>2.186,59</b>	<b>3.590,13</b>	<b>4.352,41</b>	<b>0,00</b>	<b>762,28</b>	
264000 DOPRINOS ZA ZDRAV.OSIGURANJE	0,00	1.284,40	7.951,49	8.042,82	7.951,49	9.327,22	0,00	1.375,73	
<b>Ukupno 264</b>	<b>0,00</b>	<b>1.284,40</b>	<b>7.951,49</b>	<b>8.042,82</b>	<b>7.951,49</b>	<b>9.327,22</b>	<b>0,00</b>	<b>1.375,73</b>	
271000 NETO PLAĆA	0,00	5.831,14	35.638,87	35.907,17	35.638,87	41.738,31	0,00	6.099,44	
<b>Ukupno 271</b>	<b>0,00</b>	<b>5.831,14</b>	<b>35.638,87</b>	<b>35.907,17</b>	<b>35.638,87</b>	<b>41.738,31</b>	<b>0,00</b>	<b>6.099,44</b>	
272000 DOPRINOS MIO I STUP	0,00	1.167,64	7.228,64	7.311,67	7.228,64	8.479,31	0,00	1.250,67	
272100 DOPRINOS MIO II STUP	0,00	389,22	2.409,56	2.437,23	2.409,56	2.826,45	0,00	416,89	
<b>Ukupno 272</b>	<b>0,00</b>	<b>1.556,86</b>	<b>9.638,20</b>	<b>9.748,90</b>	<b>9.638,20</b>	<b>11.305,76</b>	<b>0,00</b>	<b>1.667,56</b>	
273000 POREZ I PRIREZ NA DOHODAK	0,00	396,24	2.913,72	3.088,24	2.913,72	3.484,48	0,00	570,76	
<b>Ukupno 273</b>	<b>0,00</b>	<b>396,24</b>	<b>2.913,72</b>	<b>3.088,24</b>	<b>2.913,72</b>	<b>3.484,48</b>	<b>0,00</b>	<b>570,76</b>	
280000 POREZ NA DODANU VRIJEDNOST	5.451,21	0,00	118.362,89	133.229,84	123.814,10	133.229,84	0,00	9.415,74	
<b>Ukupno 280</b>	<b>5.451,21</b>	<b>0,00</b>	<b>118.362,89</b>	<b>133.229,84</b>	<b>123.814,10</b>	<b>133.229,84</b>	<b>0,00</b>	<b>9.415,74</b>	
283000 POREZ NA DOD. VRIJED.EU	0,00	0,00	411,87	411,87	411,87	411,87	0,00	0,00	
<b>Ukupno 283</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>411,87</b>	<b>411,87</b>	<b>411,87</b>	<b>411,87</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	
<b>Ukupno 2</b>	<b>5.451,21</b>	<b>203.627,16</b>	<b>712.524,60</b>	<b>708.699,99</b>	<b>717.975,81</b>	<b>912.327,15</b>	<b>0,00</b>	<b>194.351,34</b>	
400000 OSNOVNE SIROVINE I MATERIJAL	0,00	0,00	1.219,35	0,00	1.219,35	0,00	1.219,35	0,00	
400100 POMOĆNI MATERIJAL	0,00	0,00	5.527,01	0,00	5.527,01	0,00	5.527,01	0,00	
400300 MATERIJAL ZA ČIŠĆENJE	0,00	0,00	116,47	0,00	116,47	0,00	116,47	0,00	
400400 UREDSKI MATERIJAL	0,00	0,00	290,82	0,00	290,82	0,00	290,82	0,00	

Stranica 2

Izvor: Arhiva poduzeća DALMACIJA-PAK

Ovaj dio bruto bilance pokazuje stabilno poslovanje poduzeća s urednim podmirenjem obveza prema dobavljačima, zaposlenicima i državi. Posebno je vidljivo da su sve ključne obveze prema zaposlenicima, uključujući neto plaće i doprinosi, podmirene na vrijeme. Iako postoji određeni iznos nepodmirenih obveza prema državi u vezi s porezima, to ne predstavlja značajan iznos u odnosu na ukupne obveze poduzeća. Nabavka materijala je također jasno evidentirana i uredno podmirena.

Važno je napomenuti da saldo na kraju razdoblja pokazuje određeni iznos nepodmirenih obveza, što je normalno za poslovanje ovog tipa, gdje se obveze često podmiruju na tromjesečnoj ili mjesečnoj osnovi. Na primjer, saldo za porez na dohodak, doprinos za zdravstvo, i porez na dodanu vrijednost ukazuje na preostale iznose koji će vjerojatno biti podmireni u sljedećem obračunskom razdoblju.

Također, evidencija o nabavi sirovina, pomoćnog materijala, i uredskog materijala pokazuje da poduzeće održava adekvatne zalihe i troši sredstva na potrebne resurse za održavanje poslovanja. Ovo je ključni aspekt u proizvodnim i uslužnim djelatnostima, jer adekvatne zalihe materijala omogućuju kontinuirano poslovanje bez zastoja.

### Slika 5. Bruto bilanca poduzeća DALMACIJA PAK, stranica 3

		BRUTO BILANCA							
		za period : 1/01/2023 - 30/06/2023							
		početno stanje		promet bez poč.stanja		kumulativni promet		SALDO	
konto		duguje	potražuje	duguje	potražuje	duguje	potražuje	duguje	potražuje
400500	KALO RASIP LOM I KVAR	0,00	0,00	11.369,90	0,00	11.369,90	0,00	11.369,90	0,00
<b>Ukupno 400</b>		<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>18.523,55</b>	<b>0,00</b>	<b>18.523,55</b>	<b>0,00</b>	<b>18.523,55</b>	<b>0,00</b>
401000	POTROŠENA ELEKTR.ENERGIJA	0,00	0,00	2.491,41	0,00	2.491,41	0,00	2.491,41	0,00
401100	PLIN	0,00	0,00	103,19	0,00	103,19	0,00	103,19	0,00
401800	GORIVO	0,00	0,00	2.812,06	0,00	2.812,06	0,00	2.812,06	0,00
<b>Ukupno 401</b>		<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>5.406,66</b>	<b>0,00</b>	<b>5.406,66</b>	<b>0,00</b>	<b>5.406,66</b>	<b>0,00</b>
405000	OTPIS SITNOG INVENT. I ZAŠTIT.ODJEĆE	0,00	0,00	490,88	0,00	490,88	0,00	490,88	0,00
405200	OTPIS AUTOGUMA	0,00	0,00	1.250,06	0,00	1.250,06	0,00	1.250,06	0,00
<b>Ukupno 405</b>		<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>1.740,94</b>	<b>0,00</b>	<b>1.740,94</b>	<b>0,00</b>	<b>1.740,94</b>	<b>0,00</b>
410000	PRIJEVOZNE USLUGE	0,00	0,00	42.569,25	0,00	42.569,25	0,00	42.569,25	0,00
<b>Ukupno 410</b>		<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>42.569,25</b>	<b>0,00</b>	<b>42.569,25</b>	<b>0,00</b>	<b>42.569,25</b>	<b>0,00</b>
411000	TROŠKOVI TELEFONA	0,00	0,00	359,77	0,00	359,77	0,00	359,77	0,00
<b>Ukupno 411</b>		<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>359,77</b>	<b>0,00</b>	<b>359,77</b>	<b>0,00</b>	<b>359,77</b>	<b>0,00</b>
412000	USLUGE NA IZRADI ALATA, KLIŠEA	0,00	0,00	6.391,58	0,00	6.391,58	0,00	6.391,58	0,00
<b>Ukupno 412</b>		<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>6.391,58</b>	<b>0,00</b>	<b>6.391,58</b>	<b>0,00</b>	<b>6.391,58</b>	<b>0,00</b>
413000	USLUGE ODRŽAVANJA	0,00	0,00	37.001,58	0,00	37.001,58	0,00	37.001,58	0,00
<b>Ukupno 413</b>		<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>37.001,58</b>	<b>0,00</b>	<b>37.001,58</b>	<b>0,00</b>	<b>37.001,58</b>	<b>0,00</b>
418000	ODVOZ SMEĆA	0,00	0,00	125,71	0,00	125,71	0,00	125,71	0,00
418600	DERATIZACIJA I DEZINSEKCIJA	0,00	0,00	163,91	0,00	163,91	0,00	163,91	0,00
<b>Ukupno 418</b>		<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>289,62</b>	<b>0,00</b>	<b>289,62</b>	<b>0,00</b>	<b>289,62</b>	<b>0,00</b>
421000	NAKNADE BANAKA I PLATNI PROMET	0,00	0,00	744,52	0,00	744,52	0,00	744,52	0,00
<b>Ukupno 421</b>		<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>744,52</b>	<b>0,00</b>	<b>744,52</b>	<b>0,00</b>	<b>744,52</b>	<b>0,00</b>
422001	PROGRAMERSKE USLUGE	0,00	0,00	699,54	0,00	699,54	0,00	699,54	0,00
422002	OSPOSABLJAVANJE RADNIKA	0,00	0,00	600,00	0,00	600,00	0,00	600,00	0,00
422200	RAČUNOVODSTVENE USLUGE	0,00	0,00	4.892,68	0,00	4.892,68	0,00	4.892,68	0,00
<b>Ukupno 422</b>		<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>6.192,22</b>	<b>0,00</b>	<b>6.192,22</b>	<b>0,00</b>	<b>6.192,22</b>	<b>0,00</b>
423000	PREMIJE OSIGURANJA	0,00	0,00	461,92	0,00	461,92	0,00	461,92	0,00
<b>Ukupno 423</b>		<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>461,92</b>	<b>0,00</b>	<b>461,92</b>	<b>0,00</b>	<b>461,92</b>	<b>0,00</b>

Stranica 3

Izvor: Arhiva poduzeća DALMACIJA-PAK

Ova stranica bruto bilance poduzeća pokazuje razne operativne troškove koji su neophodni za svakodnevno poslovanje. Ti troškovi uključuju sve od energije, prijevoza i održavanja, do manjih stavki poput otpisa inventara ili troškova za IT i računovodstvo.

Ukupno gledano, možemo vidjeti da poduzeće ima značajne izdatke za prijevozne usluge, usluge održavanja i potrošnju energije. To su ključne stavke koje poduzeće treba pratiti i analizirati kako bi osiguralo da su ovi troškovi optimizirani i da ne predstavljaju preveliko opterećenje na poslovanje.

Na temelju prikazanih izdataka, čini se da poduzeće pažljivo upravlja svojim troškovima, osiguravajući da se neophodne operacije provode bez nepotrebnog rasipanja resursa. Istovremeno, vidljivi su i određeni troškovi vezani za održavanje imovine i nabavu specifičnih usluga, što je indikator da poduzeće ulaže u dugoročno održavanje svojih operativnih kapaciteta.

Na kraju, analiza ove stranice bruto bilance pokazuje da poduzeće posluje s jasno definiranim troškovima koji su u velikoj mjeri predvidljivi i pod kontrolom.

## Slika 6. Bruto bilanca poduzeća DALMACIJA-PAK, stranica 4

BRUTO BILANCA									
za period : 1/01/2023 - 30/06/2023 mj.troška 0 - 0									
konto	početno stanje		promet bez poč.stanja		kumulativni promet		SALDO		
	duguje	potražuje	duguje	potražuje	duguje	potražuje	duguje	potražuje	
425000 TROŠAK ZA IZRADU CERTIFIKATA	0,00	0,00	1.627,49	0,00	1.627,49	0,00	1.627,49	0,00	
<b>Ukupno 425</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>1.627,49</b>	<b>0,00</b>	<b>1.627,49</b>	<b>0,00</b>	<b>1.627,49</b>	<b>0,00</b>	
426000 KOMUNALNA NAKNADA	0,00	0,00	418,08	0,00	418,08	0,00	418,08	0,00	
<b>Ukupno 426</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>418,08</b>	<b>0,00</b>	<b>418,08</b>	<b>0,00</b>	<b>418,08</b>	<b>0,00</b>	
428300 TEHNIČ.PREGLED PRIZNATO	0,00	0,00	199,44	0,00	199,44	0,00	199,44	0,00	
<b>Ukupno 428</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>199,44</b>	<b>0,00</b>	<b>199,44</b>	<b>0,00</b>	<b>199,44</b>	<b>0,00</b>	
430000 AMORTIZACIJA	0,00	0,00	7.312,58	0,00	7.312,58	0,00	7.312,58	0,00	
<b>Ukupno 430</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>7.312,58</b>	<b>0,00</b>	<b>7.312,58</b>	<b>0,00</b>	<b>7.312,58</b>	<b>0,00</b>	
443000 TROŠKOVI PRIJEVOZA NA POSAO	0,00	0,00	1.380,60	0,00	1.380,60	0,00	1.380,60	0,00	
443100 PREHRANA RADNIKA	0,00	0,00	3.634,57	0,00	3.634,57	0,00	3.634,57	0,00	
<b>Ukupno 443</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>5.015,17</b>	<b>0,00</b>	<b>5.015,17</b>	<b>0,00</b>	<b>5.015,17</b>	<b>0,00</b>	
446000 NEOPOREZIVE NAKNADE RADNICIMA	0,00	0,00	1.045,15	0,00	1.045,15	0,00	1.045,15	0,00	
<b>Ukupno 446</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>1.045,15</b>	<b>0,00</b>	<b>1.045,15</b>	<b>0,00</b>	<b>1.045,15</b>	<b>0,00</b>	
460001 TROŠKOVI REPREZANT.NEPRIZNATO	0,00	0,00	879,12	0,00	879,12	0,00	879,12	0,00	
<b>Ukupno 460</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>879,12</b>	<b>0,00</b>	<b>879,12</b>	<b>0,00</b>	<b>879,12</b>	<b>0,00</b>	
461000 ČLANARINE	0,00	0,00	121,04	0,00	121,04	0,00	121,04	0,00	
<b>Ukupno 461</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>121,04</b>	<b>0,00</b>	<b>121,04</b>	<b>0,00</b>	<b>121,04</b>	<b>0,00</b>	
470000 NETO PLAĆE	0,00	0,00	35.907,17	0,00	35.907,17	0,00	35.907,17	0,00	
470100 DOPRINOSI IZ PLAĆE	0,00	0,00	9.748,90	0,00	9.748,90	0,00	9.748,90	0,00	
470200 POREZ I PRIREZ IZ PLAĆE	0,00	0,00	3.088,24	0,00	3.088,24	0,00	3.088,24	0,00	
<b>Ukupno 470</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>48.744,31</b>	<b>0,00</b>	<b>48.744,31</b>	<b>0,00</b>	<b>48.744,31</b>	<b>0,00</b>	
472000 DOPRINOSI NA PLAĆE	0,00	0,00	8.042,82	0,00	8.042,82	0,00	8.042,82	0,00	
<b>Ukupno 472</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>8.042,82</b>	<b>0,00</b>	<b>8.042,82</b>	<b>0,00</b>	<b>8.042,82</b>	<b>0,00</b>	
<b>Ukupno 4</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>193.086,81</b>	<b>0,00</b>	<b>193.086,81</b>	<b>0,00</b>	<b>193.086,81</b>	<b>0,00</b>	
660000 ROBA U SKLADIŠTU	53.006,41	0,00	304.495,49	382.638,93	357.501,90	382.638,93	0,00	25.137,03	
<b>Ukupno 660</b>	<b>53.006,41</b>	<b>0,00</b>	<b>304.495,49</b>	<b>382.638,93</b>	<b>357.501,90</b>	<b>382.638,93</b>	<b>0,00</b>	<b>25.137,03</b>	

Stranica 4

Izvor: Arhiva poduzeća DALMACIJA-PAK

Ova stranica bruto bilance jasno prikazuje različite troškove i obveze poduzeća. Troškovi za izradu certifikata, komunalne naknade, tehnički pregledi, amortizacija, troškovi prijevoza na posao, prehrana radnika, neoporezive naknade radnicima, troškovi reprezentacije, članarine, neto plaće, doprinosi iz plaće, porez i prirez iz plaće te doprinosi na plaće su svi evidentirani. Ovi troškovi su ključni za razumijevanje financijskog zdravlja poduzeća jer pokazuju gdje se novac troši i koje su obveze poduzeća. Analizom ovih stavki možemo zaključiti da poduzeće ima značajne troškove vezane uz radnu snagu (neto plaće, doprinosi, porezi) što je uobičajeno za većinu poduzeća. Također, troškovi za izradu certifikata i tehničke preglede ukazuju na ulaganja u kvalitetu i sigurnost proizvoda ili usluga.

Saldo za svaki račun pokazuje trenutnu obvezu ili dugovanje poduzeća. Na primjer, saldo za trošak za izradu certifikata iznosi 1.627,49 EUR, što znači da poduzeće duguje ovaj iznos za izradu certifikata. Slično, saldo za neto plaće iznosi 36.907,17 EUR, što predstavlja obvezu poduzeća prema zaposlenicima.



## Slika 7. Bruto bilanca poduzeća DALMACIJA-PAK, stranica 5

BRUTO BILANCA									
za period : 1/01/2023 - 30/06/2023 mj.troška 0 - 0									
konto	početno stanje		promet bez poč.stanja		kumulativni promet		SALDO		
	duguje	potražuje	duguje	potražuje	duguje	potražuje	duguje	potražuje	
<b>Ukupno 6</b>	<b>53.006,41</b>	<b>0,00</b>	<b>304.495,49</b>	<b>382.638,93</b>	<b>357.501,90</b>	<b>382.638,93</b>	<b>0,00</b>	<b>25.137,03</b>	
710000 NABAVNA VRIJEDNOST PRODANE ROBE	0,00	0,00	371.250,75	0,00	371.250,75	0,00	371.250,75	0,00	
<b>Ukupno 710</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>371.250,75</b>	<b>0,00</b>	<b>371.250,75</b>	<b>0,00</b>	<b>371.250,75</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>
751000 PRIHOD OD PRODAJE ROBE	0,00	0,00	0,00	532.918,74	0,00	532.918,74	0,00	532.918,74	
<b>Ukupno 751</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>532.918,74</b>	<b>0,00</b>	<b>532.918,74</b>	<b>0,00</b>	<b>532.918,74</b>	<b>0,00</b>
761000 PRIHODI OD IZVOZA U EU	0,00	0,00	0,00	95.851,95	0,00	95.851,95	0,00	95.851,95	
<b>Ukupno 761</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>95.851,95</b>	<b>0,00</b>	<b>95.851,95</b>	<b>0,00</b>	<b>95.851,95</b>	<b>0,00</b>
773000 PRIHODI OD KAMATA	0,00	0,00	0,00	784,99	0,00	784,99	0,00	784,99	
<b>Ukupno 773</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>784,99</b>	<b>0,00</b>	<b>784,99</b>	<b>0,00</b>	<b>784,99</b>	<b>0,00</b>
782000 OTPIS OBAVEZA	0,00	0,00	0,00	104,81	0,00	104,81	0,00	104,81	
<b>Ukupno 782</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>104,81</b>	<b>0,00</b>	<b>104,81</b>	<b>0,00</b>	<b>104,81</b>	<b>0,00</b>
785000 PRIHODI PO OVRHAMA	0,00	0,00	0,00	138,45	0,00	138,45	0,00	138,45	
<b>Ukupno 785</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>138,45</b>	<b>0,00</b>	<b>138,45</b>	<b>0,00</b>	<b>138,45</b>	<b>0,00</b>
<b>Ukupno 7</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>371.250,75</b>	<b>629.798,94</b>	<b>371.250,75</b>	<b>629.798,94</b>	<b>371.250,75</b>	<b>629.798,94</b>	<b>0,00</b>
910000 KAPITAL OBRTRNIKA	0,00	22.654,38	0,00	0,00	0,00	22.654,38	0,00	22.654,38	
<b>Ukupno 910</b>	<b>0,00</b>	<b>22.654,38</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>22.654,38</b>	<b>0,00</b>	<b>22.654,38</b>	<b>0,00</b>
940000 ZADRŽANA DOBIT	0,00	203.165,17	0,00	0,00	0,00	203.165,17	0,00	203.165,17	
<b>Ukupno 940</b>	<b>0,00</b>	<b>203.165,17</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>203.165,17</b>	<b>0,00</b>	<b>203.165,17</b>	<b>0,00</b>
<b>Ukupno 9</b>	<b>0,00</b>	<b>225.819,55</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>225.819,55</b>	<b>0,00</b>	<b>225.819,55</b>	<b>0,00</b>
<b>Ukupno :</b>	<b>556.034,14</b>	<b>556.034,14</b>	<b>3.114.831,64</b>	<b>3.114.831,64</b>	<b>3.670.865,78</b>	<b>3.670.865,78</b>	<b>1.176.167,35</b>	<b>1.176.167,35</b>	

Stranica 5

Izvor: Arhiva poduzeća DALMACIJA-PAK

Prihodi od prodaje robe pokazuju izniman rast s početnog stanja od 0,00 EUR do salda na kraju razdoblja od 532.918,74 EUR. Ovaj skok ukazuje na uspješno poslovanje u ovom segmentu, sugerirajući da je poduzeće postiglo značajan uspjeh u tržišnom plasmanu svojih proizvoda. Ovakav prihod može značajno pridonijeti ukupnoj profitabilnosti poduzeća, jačajući njegovu financijsku stabilnost i otvarajući mogućnosti za daljnja ulaganja u rast i razvoj. Kapital obrtnika, koji pokazuje saldo od 22.084,38 EUR na kraju razdoblja, predstavlja pozitivnu komponentu vlasničkog kapitala. Ovaj račun sugerira da je obrtnik uspio akumulirati određenu razinu kapitala tijekom razdoblja, što je znak financijske stabilnosti i održivosti poslovanja. Pozitivan saldo kapitala obrtnika može ukazivati na uspješno poslovanje i generiranje profita, što osigurava dugoročno održiv rast. To također može omogućiti obrtniku da reinvestira u poslovanje, pokrene nove projekte ili izdrži potencijalne financijske pritiske u budućnosti.

U konačnici, ova bruto bilanca pokazuje da je poduzeće u dobrom financijskom stanju na datum 30.06.2023., s pozitivnim saldonom i stabilnim poslovanjem. Unatoč nekim rizicima vezanim za

potraživanja od kupaca, sveukupno gledano, poduzeće ima zdrave financijske temelje za nastavak poslovanja u drugoj polovici godine. Financijska stabilnost i likvidnost su među najvažnijim aspektima za procjenu pri odobravanju kredita. Analizom bruto bilance poduzeća XY na datum 30.06.2023. godine zaključeno je da poduzeće pokazuje određenu razinu stabilnosti. Kapital obrtnika s krajem razdoblja iznosi 22.084,38 EUR, što predstavlja značajnu komponentu vlasničkog kapitala. Ovo sugerira da poduzeće uspijeva akumulirati kapital i ostvarivati pozitivne rezultate, što je ključan pokazatelj financijske stabilnosti. Takav trend je od velike važnosti za banke i druge financijske institucije jer ukazuje na sposobnost poduzeća da održava pozitivno poslovanje i vraća dugove. Likvidnost poduzeća dodatno se može promatrati kroz saldo na žiro računu, koji iznosi 726.285,50 EUR na kraju razdoblja. Ovaj saldo ukazuje na to da poduzeće ima dovoljna sredstva za pokrivanje tekućih obveza i održavanje operativne likvidnosti. Likvidna sredstva poput ovih ključna su za podmirivanje kratkoročnih obveza i osiguranje stabilnog poslovanja, što je također važno pri razmatranju kreditne sposobnosti.

## 6.2. Godišnji financijski izvještaj – Račun dobiti i gubitka 31.12.2022.g.

### 6.2.1. Analiza Bilance iz Godišnjeg financijskog izvještaja

Slika 8. Bilanca iz Godišnjeg financijskog izvještaja, stranica 1

Naziv pozicije	AOP oznaka	Rbr. bilješke	Prethodna godina (neto)	Tekuća godina (neto)
1	2	3	4	5
<b>AKTIVA</b>				
<b>A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL</b>	<b>001</b>			
<b>B) DUGOTRAJNA IMOVINA (AOP 003+010+020+031+036)</b>	<b>002</b>		82,836.95	53,145.92
<b>I. NEMATERIJALNA IMOVINA (AOP 004 do 009)</b>	<b>003</b>		0.00	0.00
1. Izdaci za razvoj	004			
2. Koncesije, patenti, licencije, robe i uslužne marke, softver i ostala prava	005			
3. Goodwill	006			
4. Predumovi za nabavu nematerijalne imovine	007			
5. Nematerijalna imovina u pripremi	008			
6. Ostala nematerijalna imovina	009			
<b>II. MATERIJALNA IMOVINA (AOP 011 do 019)</b>	<b>010</b>		82,836.95	53,145.92
1. Zemljište	011			
2. Građevinski objekti	012		22,134.31	20,735.68
3. Postrojenja i oprema	013		51,158.53	27,868.73
4. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	014		9,548.07	4,581.32
5. Biološka imovina	015			
6. Predumovi za materijalnu imovinu	016			
7. Materijalna imovina u pripremi	017			
8. Ostala materijalna imovina	018			
9. Ulaganje u nekretnine	019			
<b>III. DUGOTRAJNA FINANCJSKA IMOVINA (AOP 021 do 030)</b>	<b>020</b>		0.00	0.00
1. Ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	021			
2. Ulaganja u ostale vrijednosne papire poduzetnika unutar grupe	022			
3. Dani zajmovi, depoziti i slično poduzetnicima unutar grupe	023			
4. Ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesom	024			
5. Ulaganja u ostale vrijednosne papire društava povezanih sudjelujućim interesom	025			
6. Dani zajmovi, depoziti i slično društvima povezanim sudjelujućim interesom	026			
7. Ulaganja u vrijednosne papire	027			
8. Dani zajmovi, depoziti i slično	028			
9. Ostala ulaganja koja se obračunavaju metodom udjela	029			
10. Ostala dugotrajna financijska imovina	030			
<b>IV. POTRAŽIVANJA (AOP 032 do 035)</b>	<b>031</b>		0.00	0.00
1. Potraživanja od poduzetnika unutar grupe	032			
2. Potraživanja od društava povezanih sudjelujućim interesom	033			
3. Potraživanja od kupaca	034			
4. Ostala potraživanja	035			
<b>V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA</b>	<b>036</b>			
<b>C) KRATKOTRAJNA IMOVINA (AOP 038+046+053+063)</b>	<b>037</b>		277,511.98	376,260.80
<b>I. ZALIHE (AOP 039 do 045)</b>	<b>038</b>		35,493.40	53,006.44
1. Sirovine i materijal	039			
2. Proizvodnja u tijeku	040			
3. Gotovi proizvodi	041			

Izvor: Izradio autor prema Godišnjem financijskom izvještaju poduzeća DALMACIJA-PAK

Slika 9. Bilanca iz Godišnjeg financijskog izvještaja, stranica 2

4. Trgovačka roba	042		
5. Predujmovi za zalihe	043		
6. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	044		
7. Biološka imovina	045		
<b>II. POTRAŽIVANJA (AOP 047 do 052)</b>	<b>046</b>	<b>227,103.32</b>	<b>266,641.10</b>
1. Potraživanja od poduzetnika unutar grupe	047		
2. Potraživanja od društava povezanih sudjelujućim interesom	048		
3. Potraživanja od kupaca	049	227,103.32	261,199.15
4. Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	050		
5. Potraživanja od države i drugih institucija	051		5,451.19
6. Ostala potraživanja	052		
<b>III. KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA (AOP 054 do 062)</b>	<b>053</b>	<b>0.00</b>	<b>0.00</b>
1. Ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	054		
2. Ulaganja u ostale vrijednosne papire poduzetnika unutar grupe	055		
3. Dani zajmovi, depoziti i slično poduzetnicima unutar grupe	056		
4. Ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesom	057		
5. Ulaganja u ostale vrijednosne papire društava povezanih sudjelujućim interesom	058		
6. Dani zajmovi, depoziti i slično društvima povezanim sudjelujućim interesom	059		
7. Ulaganja u vrijednosne papire	060		
8. Dani zajmovi, depoziti i slično	061		
9. Ostala financijska imovina	062		
<b>IV. NOVAC U BANC I BLAGAJNI</b>	<b>063</b>	<b>14,915.25</b>	<b>56,604.02</b>
<b>D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI</b>	<b>064</b>	<b>12,092.11</b>	
<b>E) UKUPNO AKTIVA (AOP 001+002+037+064)</b>	<b>065</b>	<b>372,441.04</b>	<b>429,446.50</b>
<b>F) IZVANBILANČNI ZAPISI</b>	<b>066</b>		
<b>PASIVA</b>			
<b>A) KAPITAL I REZERVE (AOP 068 do 070+076+077+083+086+089)</b>	<b>067</b>	<b>154,915.65</b>	<b>225,819.50</b>
<b>I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL</b>	<b>068</b>		
<b>II. KAPITALNE REZERVE</b>	<b>069</b>	<b>22,654.32</b>	<b>22,654.32</b>
<b>III. REZERVE IZ DOBITI (AOP 071+072-073+074+075)</b>	<b>070</b>	<b>0.00</b>	<b>0.00</b>
1. Zakonske rezerve	071		
2. Rezerve za vlastite dionice	072		
3. Vlastite dionice i udjeli (odbitna stavka)	073		
4. Statutarne rezerve	074		
5. Ostale rezerve	075		
<b>IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE</b>	<b>076</b>		
<b>V. REZERVE FER VRIJEDNOSTI I OSTALO (AOP 078 do 082)</b>	<b>077</b>	<b>0.00</b>	<b>0.00</b>
1. Fer vrijednost financijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (odnosno raspoložive za prodaju)	078		
2. Učinkoviti dio zaštite novčanih tokova	079		
3. Učinkoviti dio zaštite neto ulaganja u inozemstvu	080		
4. Ostale rezerve fer vrijednosti	081		
5. Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja (konsolidacija)	082		
<b>VI. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK (AOP 084-085)</b>	<b>083</b>	<b>84,071.80</b>	<b>126,156.08</b>
1. Zadržana dobit	084	84,071.80	126,156.08
2. Preneseni gubitak	085		
<b>VII. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE (AOP 087-088)</b>	<b>086</b>	<b>48,189.52</b>	<b>77,009.09</b>
1. Dobit poslovne godine	087	48,189.52	77,009.09
2. Gubitak poslovne godine	088		
<b>VIII. MANJINSKI (NEKONTROLIRAJUĆI) INTERES</b>	<b>089</b>		
<b>B) REZERVIRANJA (AOP 091 do 096)</b>	<b>090</b>	<b>0.00</b>	<b>0.00</b>

Izvor: Izradio autor prema Godišnjem financijskom izvještaju poduzeća DALMACIJA PAK

**Slika 10. Bilanca iz Godišnjeg financijskog izvještaja, stranica 3**

1. Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	091		
2. Rezerviranja za porezne obveze	092		
3. Rezerviranja za započete sudske sporove	093		
4. Rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava	094		
5. Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima	095		
6. Druga rezerviranja	096		
<b>C) DUGOROČNE OBVEZE (AOP 098 do 108)</b>	<b>097</b>		
1. Obveze prema poduzetnicima unutar grupe	098	0.00	0.00
2. Obveze za zajmove, depozite i slično poduzetnika unutar grupe	099		
3. Obveze prema društvima povezanim sudjelujućim interesom	100		
4. Obveze za zajmove, depozite i slično društava povezanim sudjelujućim interesom	101		
5. Obveze za zajmove, depozite i slično	102		
6. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	103		
7. Obveze za predujmove	104		
8. Obveze prema dobavljačima	105		
9. Obveze po vrijednosnim papirima	106		
10. Ostale dugoročne obveze	107		
11. Odgođena porezna obveza	108		
<b>D) KRATKOROČNE OBVEZE (AOP 110 do 123)</b>	<b>109</b>	<b>217,525.38</b>	<b>203,627.00</b>
1. Obveze prema poduzetnicima unutar grupe	110		
2. Obveze za zajmove, depozite i slično poduzetnika unutar grupe	111		
3. Obveze prema društvima povezanim sudjelujućim interesom	112		
4. Obveze za zajmove, depozite i slično društava povezanim sudjelujućim interesom	113		
5. Obveze za zajmove, depozite i slično	114		
6. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	115	42,639.46	16,318.66
7. Obveze za predujmove	116	546.81	144.26
8. Obveze prema dobavljačima	117	114,372.82	120,531.29
9. Obveze po vrijednosnim papirima	118		
10. Obveze prema zaposlenicima	119	5,524.58	5,831.17
11. Obveze za poreze, doprinose i sličana davanja	120	6,230.93	15,484.90
12. Obveze s osnovne udjela u rezultatu	121		
13. Obveze po osnovi dugotrajne imovine namijenjene prodaji	122		
14. Ostale kratkoročne obveze	123	48,206.78	45,316.74
<b>E) ODGOĐENO PLACANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDORA</b>	<b>124</b>		
<b>F) UKUPNO – PASIVA (AOP 067+090+097+109+124)</b>	<b>125</b>	<b>372,441.04</b>	<b>429,446.50</b>
<b>G) IZVANBILANČNI ZAPISI</b>	<b>126</b>		

*Izvor: Izradio autor prema Godišnjem financijskom izvještaju poduzeća DALMACIJA-PAK*

Bilanca predstavlja osnovni financijski izvještaj koji omogućuje uvid u imovinsko stanje poduzeća, njegove obveze i kapital u određenom trenutku. Kroz bilancu se analizira kako poduzeće upravlja svojim resursima, kako se financira te koliko je sposobno ispunjavati svoje obveze. Ona prikazuje iznos ukupne imovine, kapitala i dugova, što pruža temelje za ocjenu financijske stabilnosti poduzeća.

Bilanca se sastoji od dva osnovna dijela: aktiva (imovina) i pasiva (kapital i obveze). Ova dva dijela moraju biti izjednačena, tj. ukupna imovina uvijek mora biti jednaka zbroju kapitala i obveza, što predstavlja osnovu načela dvostrukog knjigovodstva.

Aktiva se dijeli na dugotrajnu i kratkotrajnu imovinu. Dugotrajna imovina odnosi se na sredstva koja poduzeće koristi dugoročno, kao što su nekretnine, oprema, dugoročna financijska ulaganja te nematerijalna sredstva (patenti, softver, licence). U bilanci za tekuću godinu, dugotrajna imovina iznosi 53,145.92 EUR, što je pad u odnosu na prethodnu godinu kada je iznosila 82,836.95 EUR. Kratkotrajna imovina uključuje stavke poput zaliha, potraživanja i novca. To su sredstva koja se mogu brzo pretvoriti u novac tijekom jedne poslovne godine. U bilanci je zabilježeno da su zalihe porasle s 227,103.32 EUR na 266,641.10 EUR, a potraživanja od kupaca su također zabilježila povećanje. Osim toga, značajan dio kratkotrajne imovine odnosi se na gotovinu i sredstva na bankovnim računima, koja su se povećala na 56,604.02 EUR, što je značajan porast u odnosu na 14,915.25 EUR iz prethodne godine. Ovaj porast može biti pokazatelj poboljšane likvidnosti, odnosno veće sposobnosti poduzeća da pokrije svoje kratkoročne obveze.

Pasiva bilance obuhvaća kapital i obveze. Kapital i rezerve predstavljaju sredstva koja su vlasnici uložili u poduzeće, zajedno sa zadržanom dobiti. Kapital u ovom izvještaju ostaje na sličnoj razini u usporedbi s prethodnom godinom, dok je dobit tekuće godine značajno porasla na 77,009.09 EUR, u usporedbi s 48,189.52 EUR u prethodnoj godini. Dugoročne obveze obuhvaćaju obveze koje dospijevaju nakon više od jedne godine, kao što su dugoročni krediti ili obveze prema povezanim društvima. Ove obveze su u tekućoj godini iznosile 203,627.00 EUR, što je smanjenje u usporedbi s prethodnom godinom.

Kratkoročne obveze, koje se odnose na obveze koje poduzeće mora podmiriti unutar jedne godine, značajno su porasle s 217,525.38 EUR na 429,446.50 EUR. Ovaj rast ukazuje na povećanu potrebu poduzeća za kratkoročnim financiranjem, što može predstavljati opterećenje ako se ne upravlja pažljivo. Povećana razina kratkoročnih obveza može biti znak trenutne financijske strategije poduzeća ili povećane operativne aktivnosti.

## Ključni pokazatelji:

1. Likvidnost: Likvidnost poduzeća procjenjuje se omjerom između kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza. Rast kratkotrajne imovine u odnosu na prethodnu godinu mogao bi biti pozitivan signal, ali treba uzeti u obzir i porast kratkoročnih obveza kako bi se utvrdilo koliko je poduzeće u stanju na vrijeme podmirivati svoje obveze.

2. Solventnost: Solventnost pokazuje sposobnost poduzeća da podmiruje dugoročne obveze. Smanjenje dugoročnih obveza ukazuje na stabilniju financijsku poziciju, ali je ključno osigurati da se kapital poduzeća održava na zadovoljavajućoj razini kako bi dugoročno ostalo financijski stabilno.

3. Profitabilnost: Rast dobiti tekuće godine pokazuje poboljšanje u operativnim rezultatima poduzeća. Povećanje dobiti može utjecati na rast kapitala kroz zadržanu dobit, što može povećati financijsku snagu poduzeća.

4. Zaduženost: Omjer duga prema kapitalu i obvezama daje uvid u to koliko se poduzeće oslanja na vanjsko financiranje u odnosu na vlastiti kapital. Značajno povećanje kratkoročnih obveza ukazuje na porast zaduženosti, što može povećati financijski rizik, posebice ako su obveze pretežno kratkoročne.

Na temelju ove analize, primjećuje se da je poduzeće poboljšalo likvidnost povećanjem kratkotrajne imovine, posebno gotovinskih sredstava i zaliha. Međutim, povećanje kratkoročnih obveza može predstavljati potencijalni rizik jer ukazuje na veću ovisnost o kratkoročnim financijskim izvorima. S druge strane, smanjenje dugoročnih obveza sugerira poboljšanu dugoročnu stabilnost poduzeća, dok rast dobiti dodatno potvrđuje bolju operativnu učinkovitost. Sve u svemu, bilanca pokazuje pozitivne trendove, ali potrebno je pažljivo pratiti financijsku strukturu kako bi se osigurala održiva likvidnost i izbjeglo prekomjerno zaduženje na kratkoročnom planu.

## 6.2.2. Analiza računa dobiti i gubitka

Slika 11. Račun dobiti i gubitka iz Godišnjeg financijskog izvještaja, stranica 1

Naziv pozicije	AOP oznaka	Rbr. bilješke	Prethodna godina	Tekuća godina
1	2	3	4	5
<b>I. POSLOVNI PRIHODI (AOP 128 do 132)</b>	<b>127</b>		<b>781,240.83</b>	<b>1,271,395.70</b>
1. Prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe	128			
2. Prihodi od prodaje (izvan grupe)	129		780,440.20	1,270,983.87
3. Prihodi na temelju upotrebe vlastitih proizvoda, robe i usluga	130			
4. Ostali poslovni prihodi s poduzetnicima unutar grupe	131			
5. Ostali poslovni prihodi (izvan grupe)	132		804.69	411.83
<b>II. POSLOVNI RASHODI (AOP 134+135+139+143 do 145+148+155)</b>	<b>133</b>		<b>725,947.97</b>	<b>1,176,970.30</b>
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	134			
2. Materijalni troškovi (AOP 136 do 138)	135		614,768.73	1,010,043.93
a) Troškovi sirovina i materijala	136		34,971.53	40,022.96
b) Troškovi prodane robe	137		466,648.60	837,102.13
c) Ostali vanjski troškovi	138		113,148.58	132,918.84
3. Troškovi osoblja (AOP 140 do 142)	139		85,998.00	109,186.67
a) Neto plaće i nadnice	140		57,066.03	71,123.76
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	141		18,070.21	23,633.82
c) Doprinosi na plaće	142		10,862.57	14,428.43
4. Amortizacija	143		14,569.25	29,651.20
5. Ostali troškovi	144		10,611.18	16,088.12
6. Vrijednosna usklađenja (AOP 146+147)	145		0.00	0.00
a) dugotrajne imovine osim financijske imovine	146			
b) kratkotrajne imovine osim financijske imovine	147			
7. Rezerviranja (AOP 149 do 154)	148		0.00	0.00
a) Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	149			
b) Rezerviranja za porezne obveze	150			
c) Rezerviranja za započete sudske sporove	151			
d) Rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava	152			
e) Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima	153			
f) Druga rezerviranja	154			
8. Ostali poslovni rashodi	155			
<b>III. FINANIJSKI PRIHODI (AOP 157 do 166)</b>	<b>156</b>		<b>0.26</b>	<b>22.69</b>
1. Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	157			
2. Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesima	158			
3. Prihodi od ostalih dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmova poduzetnicima unutar grupe	159			
4. Ostali prihodi s osnove kamata iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe	160			
5. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe	161			
6. Prihodi od ostalih dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmova	162			
7. Ostali prihodi s osnove kamata	163		0.26	5.17
8. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi	164			17.51
9. Nerealizirani dobiti (prihodi) od financijske imovine	165			
10. Ostali financijski prihodi	166			

Izvor: Izradio autor prema Godišnjem financijskom izvještaju poduzeća DALMACIJA-PAK



Slika 12. Račun dobiti i gubitka iz Godišnjeg financijskog izvještaja, stranica 2

<b>IV. FINANIJSKI RASHODI (AOP 168 do 174)</b>	<b>167</b>		<b>1,660.62</b>	<b>59.32</b>
1. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi s poduzetnicima unutar grupe	168			
2. Tečajne razlike i drugi rashodi s poduzetnicima unutar grupe	169			
3. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi	170			
4. Tečajne razlike i drugi rashodi	171			
5. Nerealizirani gubici (rashodi) od financijske imovine	172			
6. Vrijednosna usklađenja financijske imovine (neto)	173			
7. Ostali financijski rashodi	174			
<b>V. UDIO U DOBITI OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM</b>	<b>175</b>			
<b>VI. UDIO U DOBITI OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA</b>	<b>176</b>			
<b>VII. UDIO U GUBITKU OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM</b>	<b>177</b>			
<b>VIII. UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA</b>	<b>178</b>			
<b>IX. UKUPNI PRIHODI (AOP 127+156+175 + 176)</b>	<b>179</b>		<b>781,241.09</b>	<b>1,271,418.40</b>
<b>X. UKUPNI RASHODI (AOP 133+167+177 + 178)</b>	<b>180</b>		<b>727,608.60</b>	<b>1,177,125.10</b>
<b>XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 179-180)</b>	<b>181</b>		<b>53,632.49</b>	<b>94,293.31</b>
1. Dobit prije oporezivanja (AOP 179-180)	182		53,632.49	94,293.31
2. Gubitak prije oporezivanja (AOP 180-179)	183		0.00	0.00
<b>XII. POREZ NA DOBIT</b>	<b>184</b>		<b>5,442.83</b>	<b>17,284.35</b>
<b>XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 181-184)</b>	<b>185</b>		<b>48,189.66</b>	<b>77,008.96</b>
1. Dobit razdoblja (AOP 181-184)	186		48,189.66	77,008.96
2. Gubitak razdoblja (AOP 184-181)	187		0.00	0.00
<b>PREKINUTO POSLOVANJE (popunjava poduzetnik obveznika MSFI-a samo ako ima prekinuto poslovanje)</b>				
<b>XIV. DOBIT ILI GUBITAK PREKINUTOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 189-190)</b>	<b>188</b>		<b>0.00</b>	<b>0.00</b>
1. Dobit prekinutog poslovanja prije oporezivanja	189			
2. Gubitak prekinutog poslovanja prije oporezivanja	190			
<b>XV. POREZ NA DOBIT PREKINUTOG POSLOVANJA</b>	<b>191</b>			
1. Dobit prekinutog poslovanja za razdoblje (AOP 188-191)	192		0.00	0.00
2. Gubitak prekinutog poslovanja za razdoblje (AOP 191-188)	193		0.00	0.00
<b>UKUPNO POSLOVANJE (popunjava samo poduzetnik obveznik MSFI-a koji ima prekinuto poslovanje)</b>				
<b>XVI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 181+188)</b>	<b>194</b>		<b>0.00</b>	<b>0.00</b>
1. Dobit prije oporezivanja (AOP 194)	195		0.00	0.00
2. Gubitak prije oporezivanja (AOP 194)	196		0.00	0.00
<b>XVII. POREZ NA DOBIT (AOP 184+191)</b>	<b>197</b>		<b>0.00</b>	<b>0.00</b>
<b>XVIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 194-197)</b>	<b>198</b>		<b>0.00</b>	<b>0.00</b>
1. Dobit razdoblja (AOP 194-197)	199		0.00	0.00
2. Gubitak razdoblja (AOP 197-194)	200		0.00	0.00
<b>DODATAK RDG-u (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)</b>				
<b>XIX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 202+203)</b>	<b>201</b>		<b>0.00</b>	<b>0.00</b>
1. Pripisana imateljima kapitala matice	202			
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	203			
<b>IZVJEŠTAJ O OSTALOJ SVEOBUHVATNOJ DOBITI (popunjava poduzetnik obveznik primjene MSFI-a)</b>				
<b>I. Dobit ili gubitak razdoblja</b>	<b>204</b>			
ii. Ostala sveobuhvatna dobit / gubitak prije poreza (AOP 207 do 211 + 214 do 221)	205		0.00	0.00
iii. Stavke koje neće biti reklasificirane u dobit ili gubitak (AOP 207 do 212)	206		0.00	0.00
1. Promjene revalorizacijskih rezervi dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	207			
2. Dobit ili gubitak s osnove naknadnog vrednovanja vlasničkih vrijednosnih papira po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	208			
3. Promjene fer vrijednosti financijske obveze po fer vrijednosti kroz račun	209			
4. Aktuarski dobici/gubici po planovima definiranih primanja	210			

Izvor: Izradio autor prema Godišnjem financijskom izvještaju poduzeća DALMACIJA-PAK

**Slika 13. Račun dobiti i gubitka iz Godišnjeg financijskog izvještaja, stranica 3**

5. Ostale stavke koje neće biti reklasificirane	211			
6. Porez na dobit koji se odnosi na stavke koje neće biti reklasificirane	212			
<b>IV. Stavke koje je moguće reklasificirati u dobit ili gubitak (AOP 214-00-222)</b>	<b>213</b>		0.00	0.00
1. Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja	214			
2. Dobitak ili gubitak s osnove naknadnog vrednovanja oduznicin vrijednosnih	215			
3. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite novčanih tokova	216			
4. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite neto ulaganja u inozemstvu	217			
5. Udio u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti/gubitku društava povezanih sudjelujućim interesom	218			
6. Promjene fer vrijednosti vremenske vrijednosti opcije	219			
7. Promjene fer vrijednosti terminskih elemenata terminskih ugovora	220			
8. Ostale stavke koje je moguće reklasificirati u dobit ili gubitak	221			
9. Porez na dobit koji se odnosi na stavke koje je moguće reklasificirati u dobit ili gubitak	222			
<b>V. Neto ostala sveobuhvatna dobit ili gubitak (AOP 206+213)</b>	<b>223</b>		0.00	0.00
<b>VI. Ukupna sveobuhvatna dobit ili gubitak razdoblja (AOP 204+223)</b>	<b>224</b>		0.00	0.00
<b>DODATAK Izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani izvještaj)</b>				
<b>VI. Sveobuhvatna dobit ili gubitak razdoblja (AOP 226+227)</b>	<b>225</b>		0.00	0.00
1. Pripisana imateljima kapitala matice	226			
2. Pripisana manjinskom (nekontrollirajućem) interesu	227			

*Izvor: Izradio autor prema Godišnjem financijskom izvještaju poduzeća DALMACIJA-PAK*

Račun dobiti i gubitka (RDG) ključan je financijski izvještaj koji prikazuje poslovni rezultat poduzeća tijekom određenog razdoblja. Kroz ovaj izvještaj moguće je pratiti uspješnost poslovanja, točnije prihode i rashode, te izračunati dobit ili gubitak poduzeća na kraju tog razdoblja. U nastavku slijedi detaljna analiza stavki računa dobiti i gubitka na temelju financijskih podataka iz pravitka, uz objašnjenje svake od kategorija.

Prihodi poduzeća predstavljaju novčane priljeve koji proizlaze iz njegove osnovne poslovne aktivnosti, a uglavnom uključuju prodaju proizvoda i usluga. U ovoj bilanci, ukupni poslovni prihodi u tekućoj godini iznose 1,271,395.70 EUR, što predstavlja značajan rast u odnosu na prethodnu godinu kada su iznosili 781,240.83 EUR. Najveći dio prihoda odnosi se na prihode od prodaje, odnosno na prihod ostvaren prodajom roba, proizvoda ili usluga. U tekućoj godini, prihodi od prodaje ostvareni izvan grupe iznosili su 1,270,983.87 EUR, dok su prethodne godine iznosili 780,440.20 EUR. Ovaj značajan rast u prihodima od prodaje pokazuje da je poduzeće uspješno povećati svoj tržišni udio ili proširiti svoje poslovanje. Važno je napomenuti da povećanje prihoda može biti rezultat povećane potražnje, novih poslovnih ugovora ili širenja na nova tržišta.

Ostali poslovni prihodi, koji uključuju prihode od drugih aktivnosti izvan osnovne djelatnosti, bilježe skroman iznos od 411.83 EUR u tekućoj godini, što je smanjenje u odnosu na prethodnu godinu kada su iznosili 804.69 EUR. Iako su ostali poslovni prihodi manji, oni često mogu uključivati stavke poput naplate odšteta, prodaje sekundarne imovine ili ostalih izvora koji nisu izravno povezani s glavnim poslovanjem.

Rashodi poduzeća uključuju sve troškove koji su nastali u vezi s ostvarivanjem prihoda. U financijskom izvještaju za tekuću godinu, ukupni poslovni rashodi iznosili su 1,177,125.10 EUR, dok su u prethodnoj godini bili manji i iznosili su 727,608.60 EUR.

Materijalni troškovi uključuju troškove sirovina i materijala, troškove prodane robe te ostale vanjske troškove. U tekućoj godini materijalni troškovi značajno su porasli na 1,010,043.93 EUR, u usporedbi s prethodnom godinom kada su iznosili 614,768.73 EUR. Povećanje materijalnih troškova može se objasniti rastom proizvodnje ili povećanjem troškova sirovina. Također, može ukazivati na povećanu potražnju za proizvodima poduzeća, što vodi ka većoj potrošnji materijala.

Troškovi osoblja uključuju neto plaće i nadnice, poreze i doprinose iz plaća te doprinose na plaće. U tekućoj godini, troškovi osoblja iznose 132,918.84 EUR, što predstavlja rast u odnosu na prethodnu godinu kada su iznosili 113,148.58 EUR. Rast ovih troškova može biti rezultat povećanja broja zaposlenih, povećanja plaća ili većih doprinosa. Troškovi osoblja važan su pokazatelj jer često reflektiraju rast poduzeća i potrebu za većim ljudskim resursima u odgovoru na rastuću potražnju.

Amortizacija se odnosi na smanjenje vrijednosti dugotrajne imovine zbog habanja i korištenja tijekom vremena. U tekućoj godini troškovi amortizacije iznose 29,651.20 EUR, dok su prethodne godine iznosili 14,569.25 EUR. Porast amortizacije može ukazivati na nova ulaganja u dugotrajnu imovinu, poput strojeva, opreme ili nekretnina. Amortizacija je važna stavka jer omogućava poduzeću da ravnomjerno raspodijeli trošak dugotrajne imovine kroz njen vijek trajanja.

Ostali troškovi uključuju različite operativne troškove poput režija, troškova usluga, najma i sličnih stavki. U tekućoj godini, ostali troškovi iznose 16,088.12 EUR, što je povećanje u odnosu na prethodnu godinu kada su iznosili 10,611.18 EUR. Povećanje ovih troškova može biti povezano s rastom poslovanja, što rezultira povećanim potrebama za vanjskim uslugama ili većim operativnim troškovima.

Financijski prihodi i rashodi odnose se na dobitke i gubitke ostvarene kroz financijske aktivnosti, poput kamata, tečajnih razlika i ostalih financijskih instrumenata. Financijski prihodi u tekućoj godini iznose 59.32 EUR, dok su prethodne godine iznosili 1,660.62 EUR. Ovaj pad može ukazivati na smanjenje prihoda od ulaganja ili na niže kamatne stope na financijskim sredstvima poduzeća.

Financijski rashodi u tekućoj godini iznose 17.51 EUR, dok prethodne godine nisu zabilježeni financijski rashodi. Financijski rashodi često uključuju kamate na dugove, gubitke iz tečajnih razlika ili gubitke iz financijskih ulaganja. Njihovo pojavljivanje u tekućoj godini može biti rezultat novih dugoročnih zaduženja ili nepovoljnih tečajnih razlika.

Dobit prije oporezivanja predstavlja iznos koji ostaje nakon što su svi prihodi i rashodi obračunati, ali prije obračuna poreza. U tekućoj godini, dobit prije oporezivanja iznosila je 94,293.31 EUR, što je značajan porast u odnosu na prethodnu godinu kada je iznosila 53,632.49 EUR. Ovaj rast dobitka ukazuje na značajan napredak u poslovanju poduzeća, što može biti rezultat povećanja prihoda, kontroliranja rashoda ili boljeg upravljanja operativnim troškovima.

Porez na dobit je iznos koji poduzeće plaća na temelju ostvarene dobiti. U tekućoj godini iznos poreza na dobit iznosi 17,284.35 EUR, dok je u prethodnoj godini iznosio 5,442.83 EUR. Porast poreza proporcionalan je rastu dobiti prije oporezivanja, što je pokazatelj uspješnijeg poslovanja.

Nakon što se porez obračuna i odbije od dobiti prije oporezivanja, preostaje neto dobit. U tekućoj godini, neto dobit iznosi 77,008.96 EUR, dok je u prethodnoj godini iznosila 48,189.66 EUR. Neto dobit je konačni financijski rezultat poslovanja poduzeća i glavni pokazatelj njegove profitabilnosti. Rast neto dobiti ukazuje na bolju financijsku poziciju poduzeća i povećanje njegove vrijednosti za dioničare.

Analiza računa dobiti i gubitka poduzeća jasno pokazuje kako je tekuća poslovna godina bila značajno uspješnija od prethodne. Prihodi su znatno porasli, prvenstveno zahvaljujući povećanim prihodima od prodaje, dok su rashodi također porasli, ali kontrolirano, što je omogućilo postizanje većeg poslovnog rezultata. Materijalni troškovi i troškovi osoblja su se povećali u skladu s rastom poslovanja, dok su troškovi amortizacije porasli kao rezultat ulaganja u dugotrajnu imovinu. Financijski prihodi su smanjeni, a financijski rashodi su se pojavili prvi put u tekućoj godini, ali to nije značajno utjecalo na ukupnu profitabilnost. Rast neto dobiti i dobit prije oporezivanja pokazuje da je poduzeće uspjelo učinkovito iskoristiti svoje resurse i prilagoditi se tržišnim uvjetima. Ova analiza ukazuje na to da poduzeće ima solidne temelje za daljnji rast i širenje, pod uvjetom da nastavi pažljivo upravljati svojim troškovima i održavati stabilan rast prihoda. Sveukupno, financijski rezultat za tekuću godinu pokazuje značajan napredak u usporedbi s prethodnom godinom, te poduzeće može očekivati pozitivan trend ako nastavi primjenjivati uspješne poslovne strategije.

### 6.2.3. Analiza Dodatnih podataka iz Godišnjeg financijskog izvještaja

Slika 14. Dodatni podaci iz Godišnjeg financijskog izvještaja, stranica 1

Naziv pozicije	AOP oznaka	Prethodna godina	Tekuća godina
1	2	3	4
<b>Bilanca - aktiva</b>			
1. Zalihe energetskih proizvoda (ugljen, nafta, derivati, plin i dr.) - bruto	228		
2. Zajmovi dani kućanstvima i obrtima	229		
3. Zajmovi dani nefinancijskim poduzećima	230		
4. Zajmovi dani nerezidentima	231		
5. Trgovački krediti i predujmovi dani kućanstvima i obrtima	232		
6. Trgovački krediti i predujmovi dani nefinancijskim poduzećima	233		
7. Trgovački krediti i predujmovi dani nerezidentima	234		
<b>Bilanca - pasiva</b>			
8. Krediti i zajmovi primljeni od nerezidenata	235		
9. Zajmovi primljeni od kućanstva i obrta	236		
10. Zajmovi primljeni od nefinancijskih poduzeća	237		
11. Trgovački krediti i predujmovi primljeni od kućanstva i obrta	238		
12. Trgovački krediti i predujmovi primljeni od nefinancijskih poduzeća	239		
<b>Račun dobiti i gubitka - poslovni prihodi</b>			
13. Prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe, rezidentima RH	240		
<b>Prihodi od prodaje prema djelatnostima</b>			
14. Prihod od industrijskih djelatnosti	241	780,446.90	1,270,983.87
15. Prihod od trgovine (prodaje roba i usluga nabavljenih isključivo za daljnju prodaju i trgovačkih usluga) - ukupni	242		
16. Prihod od trgovine ostvaren s poduzetnicima unutar grupe, rezidentima RH	243		
17. Prihod od posredništva (provizija od posredovanja)	244		
18. Prihod od građevinske djelatnosti - radova na zgradama	245		
19. Prihod od građevinske djelatnosti - radova na ostalim građevinama	246		
20. Prihod od građevinske djelatnosti kao podugovaratelj (podizvođač)	247		
21. Prihod od poljoprivrede, šumarstva i ribarstva	248		
22. Prihodi od djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane i pića	249		
23. Prihod od djelatnosti prijevoza i skladištenja, izdavačkih, filmskih, telekomunikacijskih, informacijskih i djelatnosti računalnog programiranja	250		
24. Prihod od ostalih djelatnosti (financija, osiguranja, nekretnina, iznajmljivanja, znanosti, promidžbe, putničkih agencija, obrazovanja, zdravstva, umjetnosti i dr. prema unutarnjima)	251		
<b>Prihodi od prodaje prema rezidentnosti kupca</b>			
25. Prihodi od prodaje u zemlji	252	780,446.90	1,270,983.87
26. Prihodi od prodaje u inozemstvu	253	258.80	43,088.19
<b>Prihodi na temelju upotrebe vlastitih proizvoda, robe i usluga</b>			
27. Kapitalizirana proizvodnja za vlastite potrebe	254		
<b>Ostali poslovni prihodi</b>			
28. Ostali poslovni prihodi ostvareni s poduzetnicima unutar grupe, rezidentima RH	255		
29. Prihodi od subvencija ukupno	256		
29.1. u tome: subvencije na proizvode	257		
30. Prihodi od poslovnog najma nekretnina, opreme i slično	258		
31. Prihodi od najma zemljišta i prihodi od tantijema za iskorištavanje nafte, plina i drugih prirodnih dobara	259		
32. Prihodi od ukidanja dugoročnih rezerviranja	260		

Izvor: Izradio autor prema Godišnjem financijskom izvještaju poduzeća DALMACIJA-PAK

Slika 15. Dodatni podaci iz Godišnjeg financijskog izvještaja, stranica 2

<b>Poslovni rashodi</b>			
33. Troškovi prodane robe s poduzetnicima unutar grupe, rezidentima RH	261		
34. Troškovi energije	262	10,976.97	11,120.71
35. Tekući izdaci za odvoz i zbrinjavanje otpada, odvodnju i tretman otpadnih voda te ostali tekući izdaci za zaštitu okoliša	263	645.96	530.62
36. Troškovi robe i usluga nabavljenih za daljnju prodaju, a uključenih u vlastite proizvode i/ili usluge	264	466,648.60	837,102.13
37. Troškovi usluga podugovaratelja za industrijsku robu i usluge	265		
38. Troškovi usluga podugovaratelja (podizvođača) za građevinske radove	266		
39. Troškovi usluga investicijskog održavanja	267	30,809.48	26,430.82
40. Troškovi usluga dugoročnog i operativnog leasinga materijalne imovine	268		
41. Izdaci za bruto autorske honorare i ugovore o djelu samo za fizičke osobe koje nemaju registriranu djelatnost	269		
42. Izdaci za rad ostvaren preko studentskih i učeničkih servisa	270		
43. Troškovi agencijskih radnika	271		
44. Premije osiguranja (bruto)	272	706.48	966.08
44.1. u tome: premije neživotnog osiguranja (bruto)	273		
45. Porezi koji ne ovise o dobitku i pristojbe	274	144.93	121.04
46. Stipendije	275		
47. Nadoknade članovima uprave	276		
48. Nadoknade troškova, darovi i potpore zaposlenicima i primici u naravi	277	9,622.13	14,236.11
48.1. u tome: otpremnine	278		
49. Troškovi od najma zemljišta i plaćeni tantijemi za iskorištavanje nafte, plina i drugih prirodnih dobara	279		
50. Vrijednosno usklađivanje zaliha sirovina i materijala	280		
51. Vrijednosno usklađivanje predujmova za zalihe	281		
52. Vrijednosno usklađivanje zaliha trgovačke robe (robe i usluga nabavljenih za daljnju prodaju)	282		
53. Uvoz (uključuje i stjecanje) u razdoblju	283		
<b>Financijski prihodi i rashodi</b>			
54. Prihodi s osnove kamata	284	0.26	5.17
55. Prihodi od dividendi	285		
56. Prihodi od udjela u dobiti	286		
57. Rashodi s osnove kamata	287	1,658.76	59.32
<b>Investicije (samo ulaganje u izvještajnoj godini)</b>			
58. Bruto investicije u dugotrajnu materijalnu i nematerijalnu imovinu - ukupno (AOP 289 do 292)	288	48,299.15	0.00
59. Bruto investicije u građevine	289		
60. Bruto investicije u strojeve i opremu	290	48,299.15	
61. Bruto investicije u prijevozna sredstva	291		
62. Bruto investicije u ostalu materijalnu imovinu i nematerijalnu imovinu (biološka imovina, investicije u istraživanje i razvoj, softver, baze podataka i druga nematerijalna imovina)	292		
63. Nabava zemljišta ukupno (građevinskog i negrađevinskog)	293		
64. Bruto investicije samo u novu dugotrajnu imovinu	294		
65. Bruto investicije u opremu, tehnologije, pogone i procese povezane sa zaštitom okoliša (za prevenciju, tretman i kontrolu zagađenja)	295		
66. Bruto investicije u dugotrajnu materijalnu i nematerijalnu imovinu, stečenu od poduzetnika unutar grupe, rezidenata RH	296		
<b>Podaci o zaposlenima</b>			
67. broj nepripravnih osoba (nepripravnost obiteljski razlici, višimica bez ugovora o radu, volonteri, privremeno odsutne osobe kojima naknadu ne osigurava	297		

Izvor: Izradio autor prema Godišnjem financijskom izvještaju poduzeća DALMACIJA-PAK

Dodatni podaci iz godišnjeg financijskog izvještaja pružaju dublji uvid u strukturu prihoda, rashoda i investicija poduzeća, kao i druge ključne aspekte koji nisu detaljno obrađeni u osnovnim financijskim izvještajima. Ovi podaci omogućuju bolje razumijevanje poslovanja poduzeća, njegovog utjecaja na tržište i ekonomiju te otkrivaju važne informacije o poslovnim trendovima i upravljačkim odlukama. Analiza dodatnih podataka pruža kontekst za donošenje strateških odluka i upravljanje financijama u narednim razdobljima.

Prihodi poduzeća značajno variraju ovisno o djelatnostima kojima se bavi. Najveći dio prihoda dolazi iz trgovine, odnosno prodaje roba i usluga, što je uobičajeno za poduzeća koja se bave komercijalnim djelatnostima. U tekućoj godini, prihodi od prodaje iznosili su 1,270,983.87 EUR, što je značajan rast u odnosu na prethodnu godinu kada su iznosili 780,446.90 EUR. Ovaj rast ukazuje na povećanu potražnju za proizvodima poduzeća ili bolje upravljanje prodajnim procesom. Prihodi su dalje razvrstani prema rezidentnosti kupaca, odnosno razlikuju se prihodi ostvareni u zemlji i oni ostvareni u inozemstvu. Ovo je važna stavka jer pokazuje koliko poduzeće ovisi o domaćem tržištu, a koliko o međunarodnom poslovanju. Ovakvi podaci mogu pomoći u planiranju budućih investicija i širenju na nova tržišta.

Osim trgovine, poduzeće ostvaruje prihode i iz građevinskih djelatnosti. Prema dodatnim podacima, dio prihoda dolazi iz radova na zgradama i drugim građevinskim objektima. Iako su ti prihodi često manji od prihoda iz trgovine, oni mogu biti ključni za diverzifikaciju poslovanja i smanjenje rizika od ovisnosti o jednom sektoru. Također, poduzeće ostvaruje prihode iz industrijskih djelatnosti, što podrazumijeva proizvodnju ili preradu roba. Ova djelatnost obično zahtijeva veće inicijalne investicije u opremu i proizvodne procese, ali može donijeti značajne prihode kada se poslovanje stabilizira. U dodatnim podacima, jasno je vidljivo da poduzeće koristi usluge podugovaratelja za industrijsku robu i usluge, kao i za građevinske radove. Uključivanje podugovaratelja u proizvodni proces može biti učinkovito sredstvo za kontrolu troškova, osobito ako poduzeće nema kapacitete za obavljanje određenih radova ili proizvodnje. Troškovi podugovaratelja također omogućuju fleksibilnost u operacijama, jer poduzeće može brzo reagirati na promjene u potražnji bez potrebe za velikim ulaganjem u vlastitu proizvodnju.

Jedan od značajnih izvora prihoda za poduzeće su subvencije. Iako nisu ključni izvor prihoda, subvencije mogu pomoći u pokrivanju dijela troškova, osobito u sektorima koji su kapitalno intenzivni poput poljoprivrede, građevine ili industrije. Subvencije su često povezane s državnim programima ili EU fondovima, a njihov cilj je poticanje rasta i razvoja određenih



sektora. Osim toga, poduzeće ostvaruje i ostale poslovne prihode, kao što su prihodi od najma nekretnina, opreme ili zemljišta. Ovi prihodi mogu predstavljati dodatni izvor likvidnosti za poduzeće, omogućavajući mu diversifikaciju izvora prihoda i smanjenje rizika u slučaju pada prodaje osnovnih proizvoda ili usluga.

Na strani rashoda, poduzeće se suočava s različitim vrstama operativnih troškova. Troškovi energije, primjerice, predstavljaju značajnu stavku u poslovanju poduzeća, osobito ako se bavi industrijskom proizvodnjom ili građevinskim radovima. Visoki troškovi energije mogu značajno utjecati na profitabilnost poduzeća, stoga je važno da poduzeće traži načine za optimizaciju ovih troškova, primjerice kroz ulaganja u obnovljive izvore energije ili energetske učinkovite tehnologije. Također su prisutni troškovi zaštite okoliša, koji obuhvaćaju odvoz i zbrinjavanje otpada, tretman otpadnih voda i druge troškove vezane uz zaštitu okoliša. Ovi troškovi mogu rasti kako poduzeće povećava obujam proizvodnje, stoga je važno da poduzeće planira dugoročna ulaganja u održive prakse koje će smanjiti negativan utjecaj na okoliš, a istovremeno smanjiti operativne troškove.

U dodatnim podacima navode se i financijski prihodi, koji uključuju prihode od kamata, dividendi i udjela u dobiti. Ovi prihodi mogu biti važan dio ukupnih prihoda poduzeća, osobito ako poduzeće ima značajna ulaganja u financijske instrumente. Financijski rashodi, s druge strane, odnose se na kamate i druge troškove vezane uz financiranje poslovanja. Upravljanje financijskim приходima i rashodima ključan je element za održavanje likvidnosti i solventnosti poduzeća.

Jedan od najvažnijih pokazatelja dugoročne održivosti poduzeća su investicije u dugotrajnu materijalnu i nematerijalnu imovinu. Prema dodatnim podacima, poduzeće je u tekućoj godini ostvarilo bruto investicije u materijalnu i nematerijalnu imovinu, što ukazuje na kontinuirana ulaganja u poslovne kapacitete. Ova ulaganja uključuju opremu, tehnologiju, pogone i procese koji su ključni za održavanje konkurentnosti na tržištu. Poseban naglasak stavljen je na investicije povezane sa zaštitom okoliša, što ukazuje na odgovornost poduzeća prema ekološkim standardima i dugoročnoj održivosti.

Prema dodatnim podacima, poduzeće također pruža uvid u broj zaposlenih, kao i u druge oblike rada poput neplaćenih radnika (volontera, vlasnika bez ugovora o radu i sl.). Ovaj aspekt je

važan za razumijevanje kapaciteta poduzeća za daljnji rast i razvoj, kao i za analizu radne snage koja je ključna za postizanje poslovnih ciljeva. Podaci o broju zaposlenih i uvjetima rada često su pokazatelj stabilnosti poduzeća i njegovih planova za širenje ili restrukturiranje.

Dodatni podaci iz godišnjeg financijskog izvještaja pružaju detaljniji uvid u operativne aspekte poslovanja, poput strukture prihoda, troškova, investicija i zaposlenosti. Analiza ovih podataka pomaže u razumijevanju dinamike poslovanja i identificiranju ključnih čimbenika koji utječu na profitabilnost i održivost poduzeća. Povećanje prihoda, kontinuirane investicije i odgovorno upravljanje troškovima ukazuju na stabilnost poslovanja i pozitivan trend rasta. Međutim, pažljivo upravljanje troškovima energije, zaštite okoliša i financijskim rashodima ključno je za dugoročnu profitabilnost. U konačnici, dodatni podaci omogućuju menadžmentu i dioničarima bolji pregled financijskog stanja poduzeća te osiguravaju informacije potrebne za donošenje informiranih odluka o budućim ulaganjima i strateškim inicijativama.

### **6.3. Primjer kreditnog prijedloga**

Kreditni prijedlog je ključni dokument koji banka ili financijska institucija koristi prilikom procjene zahtjeva za kreditom podnesenog od strane klijenta, bilo da se radi o pojedincu ili poduzeću. Ovaj dokument detaljno prikazuje financijsko stanje klijenta, svrhu traženog kredita, analizu sposobnosti vraćanja kredita, te rizike povezane s odobrenjem kredita. Kreditni prijedlog mora biti sveobuhvatan kako bi omogućio temeljitu procjenu i donošenje odluke o odobravanju ili odbijanju kredita. U nastavku je prikazan detaljan pregled svih elemenata koje jedan kreditni prijedlog treba sadržavati.

#### **1. Osnovne informacije o klijentu**

Prvi dio kreditnog prijedloga odnosi se na osnovne informacije o klijentu. Ove informacije su neophodne kako bi se identificirao klijent, te pružile ključne informacije o njegovom pravnom i poslovnom statusu.

- Naziv klijenta (naziv poduzeća)
- Pravna forma (ako je riječ o poduzeću – d.o.o., d.d., obrt i sl.)
- Datum osnivanja (za poduzeća)
- Sjedište i adresa poslovanja

- Matični broj i OIB
- Vlasnička struktura (za poduzeća – popis vlasnika s udjelima)
- Glavna djelatnost (opis djelatnosti kojom se klijent bavi)
- Osoba za kontakt (ime i prezime odgovorne osobe, kontakt podaci)

Ove informacije pružaju temeljne podatke o klijentu i omogućuju banci razumijevanje klijentovog poslovnog okruženja i strukture.

## 2. Namjena kredita

U ovom dijelu prijedloga treba jasno definirati svrhu kredita, odnosno zašto klijent traži kredit i kako namjerava koristiti dobivena sredstva. Namjena kredita može varirati ovisno o potrebama klijenta i vrsti kredita, te može uključivati:

- Investicijski krediti: Krediti koji se koriste za financiranje dugotrajne imovine, kao što su kupnja strojeva, opreme, nekretnina ili proširenje poslovanja.
- Krediti za obrtna sredstva: Krediti koji se koriste za financiranje tekućih potreba poslovanja, kao što su nabava zaliha, sirovina ili pokrivanje tekućih operativnih troškova.
- Refinanciranje: Krediti koji se koriste za otplatu postojećih dugovanja ili zaduženja.

Primjer: Ukoliko klijent traži kredit za kupnju novog stroja za proizvodnju, u ovoj sekciji prijedloga treba detaljno opisati stroj, njegovu funkcionalnost, te kako će taj stroj pridonijeti poslovanju (npr. povećanje proizvodnog kapaciteta, smanjenje troškova proizvodnje, smanjenje vremena potrebnog za proizvodnju itd.).

## 3. Iznos i rok kredita

Ključno je jasno naznačiti iznos koji klijent traži te rok na koji se kredit odobrava. Ovaj dio prijedloga treba sadržavati:

- Iznos kredita (u valuti u kojoj se kredit traži – najčešće EUR ili lokalna valuta)
- Rok otplate (koliko godina ili mjeseci klijent planira vraćati kredit)
- Kamatna stopa (fiksna ili promjenjiva)

- Instrumenti osiguranja (koje vrste osiguranja banka traži kao garanciju za povrat kredita)

Također je važno naznačiti je li kredit s početnim odgodom otplate (grace period), gdje klijent može imati određeni period u kojem plaća samo kamatu, bez otplate glavnice.

#### 4. Analiza financijskog stanja klijenta

Ovaj dio prijedloga ključan je za procjenu sposobnosti klijenta da vraća kredit. Banka detaljno analizira financijske izvještaje i ključne financijske pokazatelje kako bi ocijenila rizik vezan uz kredit. Za poduzeća, financijska analiza uključuje:

- Bilanca: Pregled imovine, obveza i kapitala poduzeća. Ovdje se procjenjuje kako je poduzeće financirano i kakav je omjer dugova prema kapitalu.
- Račun dobiti i gubitka: Analiza prihoda, rashoda i dobiti poduzeća, s posebnim naglaskom na EBITDA (dobit prije kamata, poreza, deprecijacije i amortizacije) i neto dobit.
- Novčani tokovi: Pregled priljeva i odljeva novca kroz poslovne aktivnosti, što pokazuje sposobnost poduzeća da generira gotovinu potrebnu za podmirenje svojih obveza.
- Likvidnost: Koeficijent tekuće likvidnosti i ubrzane likvidnosti koji pokazuju koliko je poduzeće sposobno podmiriti svoje kratkoročne obveze.
- Zaduzenost: Omjer duga prema kapitalu, te omjer pokrivenosti kamata dobitkom (kamatno pokriće) kako bi se procijenila zaduzenost poduzeća.
- Prihodi i rashodi: Pregled mjesečnih ili godišnjih prihoda i rashoda, kako bi se odredila kreditna sposobnost pojedinca.
- Neto imovina: Vrijednost imovine koju pojedinac posjeduje, umanjena za eventualne dugove.
- Ocjena kreditne sposobnosti: Na temelju prihoda, rashoda i imovine procjenjuje se sposobnost klijenta da otplaćuje kredit u predviđenim rokovima.

#### 5. Procjena rizika

Procjena rizika jedan je od najvažnijih dijelova kreditnog prijedloga, jer omogućuje banci da identificira moguće prepreke koje bi mogle ugroziti povrat kredita. Ključni rizici koje treba analizirati uključuju:

- Tržišni rizik: Rizik povezan s promjenama na tržištu na kojem klijent posluje (npr. promjene u potražnji, ulazak novih konkurenata, regulatorne promjene).
- Kreditni rizik: Rizik da klijent neće biti u mogućnosti podmirivati svoje obveze prema banci.
- Rizik likvidnosti: Rizik da poduzeće ili pojedinac neće imati dovoljno novčanih sredstava za pravovremeno plaćanje obveza.
- Operativni rizik: Rizik koji proizlazi iz unutarnjih procesa poduzeća, poput lošeg upravljanja, nedostatka stručnog kadra ili tehničkih problema.

Svaki od ovih rizika treba biti detaljno analiziran, a banke često koriste različite modele i alate za ocjenu rizika, poput DSCR (Debt Service Coverage Ratio), omjera pokrivenosti duga dobitkom, kako bi procijenile koliko su primarni izvori prihoda dostatni za servisiranje duga.

## 6. Instrumenti osiguranja

Instrumenti osiguranja su sredstva ili prava koja klijent daje banci kao jamstvo da će vratiti kredit. Oni su ključni za smanjenje rizika za banku. Najčešći instrumenti osiguranja su:

- Hipoteka na nekretninu: U slučaju da klijent ne vrati kredit, banka može prodati nekretninu i time podmiriti dug.
- Zadužnica: Dokument kojim se klijent obvezuje da će otplatiti dug. Zadužnica omogućava banci da prisilno naplati dug iz imovine klijenta.
- Zalog pokretne imovine: Stroj, oprema ili vozilo mogu biti zalog za kredit.
- Jamci: Pojedinac ili pravna osoba koji jamče da će otplatiti dug u slučaju da klijent ne može.

Detaljan opis instrumenata osiguranja mora biti naveden u prijedlogu, uz procjenu njihove vrijednosti i likvidnosti.

## 7. Izvori povrata kredita

Ključni dio kreditnog prijedloga je analiza izvora povrata kredita. Banka mora biti sigurna da će klijent imati dovoljno prihoda ili gotovine za redovitu otplatu kredita. Glavni izvori povrata mogu uključivati:

- Prihodi iz redovnog poslovanja: Ako klijent traži kredit za investiciju, povrat se može očekivati iz povećanih prihoda koje će generirati nova investicija (npr. povećani prihodi zbog kupnje novog stroja).
- Prodaja imovine: U nekim slučajevima, klijent može planirati prodati dio svoje imovine kako bi otplatio dug.
- Refinanciranje: Klijent može refinancirati svoj dug kroz novi kredit ili izdavanje vrijednosnih papira.

Banka mora analizirati sve potencijalne izvore povrata i procijeniti njihovu pouzdanost.

## 8. Projekcije poslovanja

Ako je riječ o poduzeću, potrebno je priložiti projekcije poslovanja za naredne 2-5 godina. Ove projekcije uključuju:

- Projekciju prihoda i rashoda: Očekivani rast prihoda, potencijalne promjene u strukturi rashoda te očekivani neto dobitak.
- Projekciju novčanih tokova: Očekivani priljevi i odljevi gotovine, uključujući priljev iz prodaje, investicija i financiranja te odljevi za operativne troškove, poreze i otplate duga.
- Projekcija zaduženosti: Očekivani omjer duga prema kapitalu i sposobnost poduzeća da servisira dugove.

Ove projekcije temelje se na povijesnim financijskim rezultatima te budućim planovima i strategijama poduzeća.

## 9. Zaključak i preporuka

Na kraju kreditnog prijedloga, banka ili kreditni odbor donose zaključak o tome treba li odobriti ili odbiti zahtjev za kreditom. Ova preporuka temelji se na:

- Financijskom stanju klijenta
- Rizicima povezanim s odobrenjem kredita
- Instrumentima osiguranja

- Procjeni izvora povrata kredita

Preporuka može uključivati uvjete pod kojima bi kredit trebao biti odobren (npr. dodatni instrumenti osiguranja, specifični uvjeti otplate itd.).

Kreditni prijedlog je sveobuhvatan dokument koji uključuje detaljnu analizu svih aspekata vezanih uz kreditni zahtjev klijenta. Od osnovnih informacija o klijentu, preko detaljne financijske analize, procjene rizika i izvora povrata, do zaključka i preporuke, svaki dio ovog dokumenta ima ključnu ulogu u donošenju informirane odluke o odobravanju kredita.

### **6.3.1. KREDITNI PRIJEDLOG ZA INVESTICIJSKI KREDIT: 150.000,00 EUR**

1. Opis klijenta: Klijent je srednje poduzeće sa sjedištem u Hrvatskoj, koje se bavi proizvodnjom proizvoda iz industrijskog sektora. Njihov osnovni proizvodni portfelj sastoji se od raznih proizvoda koji se plasiraju na domaće i međunarodno tržište. Poduzeće je aktivno već više od 10 godina, a tijekom tog razdoblja razvilo je stabilnu mrežu klijenata i dobavljača. Trenutno posluje s oko 50 zaposlenih, a poslovni prostor i proizvodni pogoni nalaze se u industrijskoj zoni, što im omogućuje jednostavan pristup transportnoj infrastrukturi.

Poduzeće posluje u vlastitim objektima, što im omogućuje veću kontrolu nad operativnim troškovima. Zbog sve veće potražnje za njihovim proizvodima, u posljednjih nekoliko godina značajno su povećali prihode i proširili svoj proizvodni kapacitet.

2. Djelatnost i tržište: Poduzeće se primarno bavi proizvodnjom industrijskih proizvoda namijenjenih domaćim i inozemnim kupcima. Njihova djelatnost obuhvaća cjelokupni proces proizvodnje, od nabave sirovina, preko proizvodnje, do završne obrade i distribucije proizvoda. Glavni kupci poduzeća su tvrtke iz različitih sektora, uključujući građevinsku industriju, proizvodnju opreme, te poljoprivredne strojeve.

Tržište na kojem posluje klijent trenutno bilježi pozitivne trendove, s rastom potražnje za visokokvalitetnim i specijaliziranim proizvodima. Poduzeće ima dugogodišnje iskustvo u industriji, što im omogućuje da se prilagode promjenama u zahtjevima kupaca te da brzo odgovore na specifične potrebe tržišta. Zahvaljujući dobrom upravljanju resursima i prilagodljivosti, poduzeće je zadržalo stabilan rast čak i u periodima ekonomske neizvjesnosti.

3. Trenutni kapaciteti i razlog za proširenje: Poduzeće trenutno posluje s tri proizvodna stroja, no zbog povećane potražnje i ograničenih kapaciteta, traže mogućnost ulaganja u novi, moderniji stroj koji će im omogućiti dvostruko povećanje proizvodnje. Novi stroj planiran je za zamjenu starih strojeva i postizanje bolje učinkovitosti, smanjenje troškova proizvodnje, te skraćivanje vremena potrebnog za isporuku proizvoda kupcima.

4. Namjena kredita: Klijent traži investicijski kredit u iznosu od 150.000,00 EUR koji bi se iskoristio za kupnju novog stroja za proizvodnju. Ovaj stroj je vrhunske tehnologije i omogućit će povećanje efikasnosti i produktivnosti unutar poduzeća. Novi stroj ima mogućnost automatizacije dijelova proizvodnog procesa koji su trenutno osjetljivi na ljudske pogreške i zahtijevaju više vremena. Kupnja ovog stroja ključna je za održavanje konkurentnosti poduzeća na tržištu, jer će omogućiti bržu i kvalitetniju proizvodnju uz niže troškove.

Nabavom novog stroja poduzeće očekuje povećanje proizvodnih kapaciteta za 40%, što će dovesti do povećanja prihoda u naredne dvije godine za oko 20%. Povećana produktivnost omogućit će poduzeću da preuzme nove narudžbe od postojećih i novih klijenata, što je trenutno ograničeno zbog kapaciteta postojeće opreme. Također, automatizacijom dijela proizvodnog procesa smanjit će se broj reklamacija i prigovora kupaca, što će dodatno poboljšati reputaciju poduzeća na tržištu.

5. Detalji investicije:

- Cijena novog stroja: 180.000,00 EUR
- Vlastita sredstva klijenta: 30.000,00 EUR (uplaćena avansna sredstva)
- Iznos traženog kredita: 150.000,00 EUR

6. Financijski pokazatelji klijenta: Financijski pokazatelji klijenta pokazuju stabilno poslovanje s trendom rasta u proteklih nekoliko godina. Ključni financijski podaci iz posljednje dvije godine prikazani su u nastavku.

Prihodi:

- Prihodi 2022: 1,200,000 EUR
- Prihodi 2021: 950,000 EUR



Usporedba prihoda pokazuje rast od 26% u posljednjoj godini, što ukazuje na sve veću potražnju za proizvodima poduzeća.

Bruto marža:

- 2022: 35%

- 2021: 32%

Povećanje bruto marže u 2022. godini ukazuje na bolju kontrolu troškova proizvodnje, kao i na sposobnost poduzeća da poveća cijene svojih proizvoda bez značajnog utjecaja na prodaju.

Operativni troškovi:

- 2022: 600,000 EUR

- 2021: 500,000 EUR

Rast operativnih troškova u skladu je s povećanjem prihoda i povećanjem proizvodnih kapaciteta, ali poduzeće je uspjelo zadržati zdrav omjer između prihoda i troškova, što je rezultiralo rastom dobiti.

Dobit prije oporezivanja (EBITDA):

- 2022: 300,000 EUR

- 2021: 220,000 EUR

EBITDA je rasla 36%, što ukazuje na dobru operativnu efikasnost i sposobnost poduzeća da generira pozitivne novčane tokove iz osnovnih poslovnih aktivnosti.

Likvidnost:

- Koeficijent tekuće likvidnosti (2022): 1.8

- Koeficijent ubrzane likvidnosti (2022): 1.5

Pokazatelji likvidnosti ukazuju na dobru sposobnost poduzeća da podmiri kratkoročne obveze. Poduzeće održava zdrav novčani tok i stabilnu financijsku poziciju.

#### Zaduženost:

- Ukupan dug (2022): 100,000 EUR
- Omjer duga prema kapitalu (2022): 0.5

Zaduženost poduzeća je niska, s omjerom duga prema kapitalu od 0.5, što znači da poduzeće ima prostor za dodatno zaduživanje bez značajnog rizika po financijsku stabilnost.

7. Struktura transakcije: Klijent traži dugoročni investicijski kredit s rokom otplate od 5 godina. Predviđeni iznos kredita je 150,000 EUR, a sredstva će biti isključivo korištena za kupnju novog stroja za proizvodnju. Struktura otplate kredita bazira se na mjesečnim anuitetima, a očekuje se da će prvi anuitet dospjeti 6 mjeseci nakon puštanja stroja u pogon, kako bi se poduzeću omogućilo vrijeme za prilagodbu i generiranje prihoda iz povećane proizvodnje.

#### Plan otplate:

- Rok otplate: 5 godina
- Kamatna stopa: 3,5% (fiksna)
- Instrumenti osiguranja: Zadužnica, založno pravo na stroju

Kamatna stopa od 3,5% odabrana je s obzirom na nisku rizičnost klijenta, njegovu dosadašnju urednost u podmirivanju obveza te zdravu financijsku poziciju. Zadužnica i založno pravo na stroju pružaju dodatne sigurnosne mehanizme za banku.

8. Izvori povrata kredita: Primarni izvor povrata kredita bit će prihodi iz redovnog poslovanja klijenta. Očekuje se da će novi stroj omogućiti povećanje proizvodnih kapaciteta i prihoda, čime će poduzeće moći generirati dodatne prihode za otplatu kredita.

#### Projekcija prihoda:

- Godina 1 (nakon implementacije): 1,400,000 EUR (rast od 17%)
- Godina 2: 1,600,000 EUR (rast od 14%)

Rast prihoda bit će omogućeno povećanjem kapaciteta proizvodnje te sklapanjem novih ugovora s postojećim i novim klijentima.

EBITDA projekcija:

- Godina 1: 350,000 EUR

- Godina 2: 400,000 EUR

EBITDA će rasti proporcionalno s povećanjem proizvodnje, dok se troškovi neće značajno povećavati zahvaljujući efikasnijem proizvodnom procesu. Sekundarni izvor povrata kredita bit će osiguranje na stroj, što omogućuje banci pokriće u slučaju neispunjavanja obveza od strane klijenta.

9. Analiza rizika: Prilikom odobravanja kredita važno je identificirati i analizirati potencijalne rizike te predložiti mjere za njihovo ublažavanje.

Rizik tržišta: Poduzeće posluje na tržištu koje je trenutno stabilno, ali uvijek postoji mogućnost promjena u dinamici tržišta koje mogu utjecati na potražnju za proizvodima poduzeća. Međutim, dugogodišnje iskustvo i stabilna baza klijenata smanjuju ovaj rizik.

Rizik zaduženosti: Iako klijent traži kredit od 150,000 EUR, trenutna zaduženost poduzeća je relativno niska, s omjerom duga prema kapitalu od 0.5. Čak i s novim kreditom, poduzeće će zadržati zdravu financijsku strukturu.

Rizik implementacije: Postoji rizik da novi stroj ne ispuni očekivanja u smislu povećanja proizvodnih kapaciteta ili efikasnosti. Kako bi se ovaj rizik smanjio, klijent je proveo detaljnu analizu stroja, uključujući posjete proizvođačima i konzultacije s tehničkim stručnjacima.

Rizik likvidnosti: Klijent ima solidne pokazatelje likvidnosti, no zbog povećanja proizvodnje može se suočiti s povećanim troškovima u prvim mjesecima nakon uvođenja novog stroja. Banka je predvidjela grace period od 6 mjeseci kako bi poduzeću omogućila dovoljno vremena za prilagodbu i generiranje prihoda.

## 10. Preporuka

Nakon detaljne analize financijskih izvještaja i trenutnih kapaciteta poduzeća, preporučuje se da klijent može pristupiti investicijskom kreditu od 150,000 EUR za kupnju novog stroja za

proizvodnju. Postoji nekoliko ključnih razloga koji podržavaju ovu preporuku. Poduzeće bilježi značajan rast prihoda u posljednjih nekoliko godina, pri čemu su prihodi u 2022. godini porasli za 26% u odnosu na prethodnu godinu. Ovaj trend rasta jasno pokazuje da postoji potražnja za njihovim proizvodima, što je važan faktor u procjeni sposobnosti klijenta da generira dovoljne prihode za otplatu kredita. Financijski pokazatelji ukazuju na zdravu poziciju poduzeća u pogledu likvidnosti i zaduženosti. Koeficijent tekuće likvidnosti od 1,8 te ubrzane likvidnosti od 1,5 ukazuju da poduzeće ima sposobnost podmirivanja kratkoročnih obveza. Što se tiče zaduženosti, omjer duga prema kapitalu iznosi 0,5, što je relativno nisko i pokazuje da poduzeće ima prostora za dodatno zaduživanje bez ugrožavanja financijske stabilnosti.

Investicija u novi stroj ne samo da će omogućiti povećanje proizvodnih kapaciteta za 40%, već će i smanjiti troškove proizvodnje kroz automatizaciju i povećanje učinkovitosti. Ova modernizacija također će smanjiti broj reklamacija i prigovora, što će poboljšati reputaciju poduzeća i omogućiti dodatni rast prihoda. Projekcije pokazuju da će u prve dvije godine nakon kupnje stroja prihodi porasti za 17%, odnosno 14%, što je značajan doprinos za uredno servisiranje kredita.

Investicija u novi stroj iznosi 180,000 EUR, pri čemu klijent već ima vlastita sredstva u iznosu od 30,000 EUR, koja su već uložena kao avans. Traženi kredit od 150,000 EUR pokrit će ostatak troška stroja, dok će poduzeće kroz povećanu proizvodnju i smanjenje troškova moći generirati dodatne prihode koji će omogućiti urednu otplatu kredita u zadanom roku od 5 godina. Projekcija EBITDA pokazuje kontinuirani rast, što je dodatna potvrda da poduzeće može podnijeti financijsku obvezu bez negativnog utjecaja na poslovanje.

Struktura kredita osmišljena je s fiksnom kamatnom stopom od 3,5% i rokom otplate od 5 godina, što poduzeću omogućava predvidivost u planiranju troškova i upravljanju novčanim tokom. Uz to, banka je osigurala zadužnicu i založno pravo na stroju kao instrumente osiguranja, čime smanjuje rizik za vjerovnika u slučaju eventualnih poteškoća s otplatom. Poduzeće je već više od 10 godina prisutno na tržištu te je tijekom tog razdoblja izgradilo stabilne odnose s dobavljačima i klijentima, što osigurava dugoročne poslovne prilike i smanjuje rizik od neočekivanih promjena u prihodima. Njihova sposobnost prilagodbe tržišnim uvjetima te pozitivni trendovi na tržištu industrijskih proizvoda dodatno smanjuju rizik za investiciju u proširenje proizvodnih kapaciteta. Na temelju ovih argumenata, preporučuje se odobravanje kredita poduzeću, uz uvjet da nastavi s kvalitetnim upravljanjem financijama i da kontinuirano prati tržišne uvjete kako bi prilagodilo proizvodne kapacitete potrebama kupaca.

## 11. Zaključak analize

Temeljita analiza financijskih pokazatelja, trenutnih kapaciteta, te planiranih investicija pokazuje da klijent može preuzeti obvezu investicijskog kredita od 150,000 EUR. Poduzeće ima stabilnu financijsku poziciju, pokazatelje rasta, te dobru kontrolu nad troškovima, što mu omogućava da uspješno proširi proizvodne kapacitete bez ugrožavanja financijske stabilnosti.

Kupnja novog stroja predstavlja stratešku investiciju koja će poduzeću omogućiti značajan rast prihoda i produktivnosti u narednim godinama. Povećanje proizvodnih kapaciteta za 40% omogućit će poduzeću da preuzme nove narudžbe od postojećih i novih klijenata, čime će se dodatno povećati prihod. Također, automatizacija proizvodnog procesa smanjit će broj reklamacija i poboljšati kvalitetu proizvoda, što će dodatno ojačati tržišnu poziciju poduzeća.

Financijski pokazatelji jasno ukazuju na sposobnost poduzeća da uredno servisira dug. Likvidnost je na zadovoljavajućoj razini, dok je omjer duga prema kapitalu nizak, što omogućuje daljnje zaduživanje bez povećanja rizika. EBITDA raste proporcionalno s prihodom, čime poduzeće može generirati dodatne novčane tokove za urednu otplatu kredita.

Rizici povezani s investicijom, kao što su promjene na tržištu ili neispunjavanje očekivanja u vezi s novim strojem, smanjeni su zahvaljujući dugogodišnjem iskustvu poduzeća u industriji, stabilnoj bazi klijenata, te pažljivoj analizi i planiranju investicije. Osim toga, plan otplate kredita s uključivanjem grace perioda od 6 mjeseci pruža dovoljno vremena za prilagodbu poduzeća i početak ostvarivanja dodatnih prihoda.

Zaključno, poduzeće ima kapacitet da podnese financijsku obvezu u iznosu od 150,000 EUR i može ispuniti uvjete za investicijski kredit, čime će osigurati dugoročnu konkurentnost i daljnji rast na domaćem i međunarodnom tržištu. Banka bi trebala odobriti kredit uz jasno definirane uvjete i osiguranje, jer se radi o poduzeću koje ima solidnu reputaciju i koje je sposobno ostvariti projektirane rezultate.

## 7. Zaključak

U ovom radu, temeljno se analizirala primjena financijske analize u procesu odobravanja kredita mikro poduzetnicima, pri čemu su istraženi različiti aspekti financijskih izvještaja, ključni financijski pokazatelji i rizici s kojima se banke i financijske institucije suočavaju u procjeni kreditnih zahtjeva.

Iako mikro poduzetnici predstavljaju vitalni segment gospodarstva, često se suočavaju s izazovima u pristupu financijskim sredstvima. Ovaj rad ukazuje na to kako pravilna primjena financijske analize može značajno olakšati pristup kreditima mikro poduzetnicima te istovremeno smanjiti rizik za banke i druge financijske institucije. Kroz detaljnu analizu likvidnosti, zaduženosti, profitabilnosti i ekonomičnosti, banke mogu donijeti informirane odluke o kreditnim zahtjevima, što doprinosi većoj sigurnosti u poslovanju s mikro poduzetnicima.

Jedan od ključnih aspekata rada je naglašavanje razlike u financijskim izvještajima mikro i velikih poduzeća. Dok velika poduzeća koriste detaljne izvještaje u skladu s međunarodnim standardima, mikro poduzetnici često imaju jednostavniju strukturu financijskih izvještaja. Zbog toga je nužno prilagoditi metode analize za svaku vrstu poduzeća, uzimajući u obzir specifične rizike i prilike. Analiza pokazuje kako mikro poduzetnici moraju posebnu pažnju posvetiti upravljanju likvidnošću jer ograničen pristup kapitalu može dovesti do ozbiljnih problema s likvidnošću, a time i do smanjenja šansi za dobivanje kredita.

Kroz studije slučaja koje su analizirane u radu, vidi se da banke imaju ključnu ulogu u poticanju razvoja mikro poduzetnika. Odluke o odobravanju kredita temeljene na kvalitetnoj financijskoj analizi mogu značajno pridonijeti rastu i stabilnosti mikro poduzetnika, omogućavajući im da učinkovito upravljaju rizicima i prošire svoje poslovanje. S druge strane, loše upravljanje financijama može stvoriti dugoročne probleme za banke, što dodatno naglašava važnost sveobuhvatne analize financijskih izvještaja.

Preporuke koje proizlaze iz ovog istraživanja odnose se na nužnost jačanja financijske pismenosti među mikro poduzetnicima, kako bi bolje razumjeli značaj financijskih izvještaja i mogli adekvatno prezentirati svoje poslovne rezultate. Također, banke bi trebale usmjeriti svoje resurse na razvoj prilagođenih financijskih proizvoda i usluga za mikro poduzetnike, uzimajući

u obzir njihove specifične potrebe i izazove. Kvalitetna komunikacija između poduzetnika i financijskih institucija može poboljšati međusobno razumijevanje i stvoriti uvjete za održivi rast gospodarstva.

Zaključno, učinkovita primjena financijske analize ključna je za smanjenje rizika u procesu odobravanja kredita mikro poduzetnicima. Kroz temeljitu analizu financijskih pokazatelja i procjenu kreditne sposobnosti, banke mogu donijeti bolje odluke, a mikro poduzetnici mogu steći bolji uvid u vlastito poslovanje, što će im omogućiti lakši pristup financijskim sredstvima te dugoročno osigurati stabilan razvoj.

## 8. Literatura

### Knjige:

1. Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., Ježovita, A., Žager, L. (2017.). Analiza financijskih izvještaja: načela, postupci, slučajevi. (treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje). Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika (pristupljeno: 10.08.2024.)
2. Žager K, Mamić Sačer I, Sever S, Žager L.(2008).:Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, str.230 (pristupljeno 10.08.2024.)

### Zbornik radova:

1. Baničević, M. (2016.) Vertikalna i horizontalna analiza poslovanja na primjeru poduzeća Cestar d.d. Split, Završni rad, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet u Splitu, Split, str. 14 (pristupljeno: 15.08.2024.)
2. Ribarić Aidone, E. (2010). Izvještaj o promjenama kapitala (pristupljeno: 20.08.2024.)

### Članci:

1. Tintor, Ž. (2020). Analiza financijskih izvještaja u funkciji donošenja kvalitetnijih upravljačkih odluka, Obrazovanje za poduzetništvo-E4E: znanstveno stručni časopis o obrazovanju za poduzetništvo, Vol. 10 No. 1. (pristupljeno: 10.08.2024.)
2. Babić, V. (2020). Značaj financijske analize za proces donošenja odluka (Doctoral dissertation, Josip Juraj Strossmayer University of Osijek. Faculty of Economics in Osijek) (pristupljeno: 10.08.2024.)
3. Hasanaj, P., & Kuqi, B. (2019). Analysis of financial statements. Humanities and Social Science Research, 2(2), p17-p17. (pristupljeno: 1.09.2024.)
4. Mesarić, P. (2009). Temeljni pokazatelji analize financijskih izvještaja. Financijski klub, Zagreb (pristupljeno: 1.09.2024.)
5. Bolfek, B., Stanić, M., & Tokić, M. (2011). Struktura bilance kao pokazatelj lošeg poslovanja. Oeconomica Jadertina, 1(1), 76-87 (pristupljeno: 1.09.2024.)
6. Službeni list Europske Unije (2013) Direktiva 2013/34/EU europskog parlamenta i vijeća (pristupljeno: 1.09.2024.)
7. Krnić, B., Ban, M. (2019.) Likvidnost nefinancijskih poduzeća hrvatskog gospodarstva – razlike između gospodarskih djelatnosti u razdoblju recesije (pristupljeno: 10.09.2024.)
8. Rašić Jelavić, S., Brkić, I., & Kožul, A. (2016). Financijski pokazatelji cementne industrije u Hrvatskoj. Ekonomska misao i praksa, 25(2), 565-586. (pristupljeno: 10.09.2024.)



9. Zambrano-Farías, M. F. J., Sánchez-Pacheco, M. E., & Correa-Soto, M. S. R. (2022). Profitability, indebtedness and liquidity analysis of microenterprises in Ecuador. *Retos*, 11, 22. (pristupljeno: 1.09.2024.)

Internetski izvor:

1.IGRA Razvojna agencija, (2022) Kako banke mjere rejting poduzetnika ili obrtnika koji se interesiraju za financiranje putem kredita. Dostupno na: <https://www.ra-igra.hr/kako-banke-mjere-rejting-poduzetnika-ili-obrtnika-koji-se-interesiraju-za-financiranje-putem-kredita/> (pristupljeno: 1.09.2024.)

Popis slika:

**Slika 1: Temeljni financijski izvještaji** *Izvor: izradio autor prema Žager, K., Tušek, B., Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., & Žager, L. (2016). Računovostvo I Računovodstvo za neračunovođe.*

**Slika 2. Financijski pokazatelji** *Izvor: Izradio autor prema Žager, L., Sever Mališ, S., & Brozović, M. (2023). Mjerenje likvidnosti i zaduženosti poslovnog subjekta. In 57. jesensko savjetovanje" Računovodstvo, revizija i porezi u praksi" (pp. 11-36).*

**Slika 3. Bruto bilanca poduzeća DALMACIJA-PAK, stranica 1** *Izvor: Arhiva poduzeća DALMACIJA-PAK*

**Slika 4. Bruto bilanca poduzeća DALMACIJA-PAK, stranica 2** *Izvor: Arhiva poduzeća DALMACIJA-PAK*

**Slika 5. Bruto bilanca poduzeća DALMACIJA-PAK, stranica 3** *Izvor: Arhiva poduzeća DALMACIJA-PAK*

**Slika 6. Bruto bilanca poduzeća DALMACIJA-PAK, stranica 4** *Izvor: Arhiva poduzeća DALMACIJA-PAK*

**Slika 7. Bruto bilanca poduzeća DALMACIJA-PAK, stranica 5** *Izvor: Arhiva poduzeća DALMACIJA-PAK*

**Slika 8. Bilanca iz Godišnjeg financijskog izvještaja, stranica 1** *Izvor: Izradio autor prema Godišnjem financijskom izvještaju poduzeća DALMACIJA-PAK*

**Slika 9. Bilanca iz Godišnjeg financijskog izvještaja, stranica 2** *Izvor: Izradio autor prema Godišnjem financijskom izvještaju poduzeća DALMACIJA-PAK*

**Slika 10. Bilanca iz Godišnjeg financijskog izvještaja, stranica 3** *Izvor: Izradio autor prema Godišnjem financijskom izvještaju poduzeća DALMACIJA-PAK*

**Slika 11. Račun dobiti i gubitka iz Godišnjeg financijskog izvještaja, stranica 1** *Izvor: Izradio autor prema Godišnjem financijskom izvještaju poduzeća DALMACIJA-PAK*

**Slika 12. Račun dobiti i gubitka iz Godišnjeg financijskog izvještaja, stranica 2** *Izvor: Izradio autor prema Godišnjem financijskom izvještaju poduzeća DALMACIJA-PAK*

**Slika 13. Račun dobiti i gubitka iz Godišnjeg financijskog izvještaja, stranica 3** *Izvor: Izradio autor prema Godišnjem financijskom izvještaju poduzeća DALMACIJA-PAK*

**Slika 14. Dodatni podaci iz Godišnjeg financijskog izvještaja, stranica 1** *Izvor: Izradio autor prema Godišnjem financijskom izvještaju poduzeća DALMACIJA-PAK*

**Slika 15. Dodatni podaci iz Godišnjeg financijskog izvještaja, stranica 2** *Izvor: Izradio autor prema Godišnjem financijskom izvještaju poduzeća DALMACIJA-PAK*